Red.ctiunea, Administrat unea și Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anu.ciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta“ ese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulu I.: pe unŭ anu 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unŭ anu 12 fl. pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr, v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtu și inserțiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 182.—Anulŭ LII. Brașovŭ, Duminecă 13 (25) Augustŭ 1889.

Brașovŭ, 12 Augustŭ.

Contrarii limbei și ai naționalității nóstre au guvernulŭ și dieta lorŭ, au visteria și tótă administrațiunea statului în mâna lorŭ, c'unŭ cuvêntŭ au tótă puterea în statŭ și cu tóte acestea nu le e destulŭ, mai protindŭ dela societatea maghiară ca sĕ le vină și ea în ajutorŭ, înființândŭ kulturegyleturĭ și contribuindŭ din rĕsputerĭ pentru susținerea și întărirea maghiarismului.

Și noi nația desmoștenită, urgisită și asuprită; noi carĭ nu întêlnimŭ în guvernŭ decâtŭ vrășmașĭ hotărîțĭ ai desvoltării nóstre naționale, carĭ nu avemŭ în dieta ungurésca nicĭ unŭ părtinitorŭ; noi, carĭ din visteria statului nu ne împărtășimŭ cu nimicŭ pentru înaintarea și desvoltarea nóstră; noi carĭ suntemŭ huiduițĭ pe tóte terenele administrațiunei statului sub cuvêntŭ că amŭ fi „dușmanii“ lui; noi Românii, carĭ nu mai avemŭ acum nicĭ o parte la viața publică de statŭ, ne bucurămŭ aḑĭ de-o singură reuniune pentru cultura poporului românŭ, întemeiată în vremurĭ mai bune, și nicĭ acéstă reuniune sĕ nu o sprijinimŭ cum se cade, grupându-ne cu toții împrejurulŭ ei și jertfindŭ totulŭ pentru susținerea și întărirea ei?

Este prea îngrozitóre și numai presupunerea, că noi Româniiamŭ puté sĕ ne arătămŭ nepăsătorĭ acolo, unde ni se dă prilejulŭ a lucra pentru limba și cultura românéscă, când contrarii noștri mișcă cerulŭ și pămêntulŭ spre a ni-le nimici! Și totuși spre a tălmăci trista realitate ar trebui sĕ ḑicem, că nu suntem pĕtrunșĭ de acea iubire de neamŭ, despre care mărturisimŭ necurmatŭ, că arde cu putere în peptulŭ nostru, décă nu ne-arŭ scăpa de vecînica rușine o singură împrejurare.

Poporulŭ nostru e adêncŭ pĕtrunsŭ de sîmțulŭ și de iubirea pentru limba și nemulŭ sĕu. Despre acésta avemŭ dovedĭ nenumĕrate din trecutŭ și din presentŭ. Décă dér așa este, și nu altfeliu, atuncĭ nu putemŭ sĕ înțelegemŭ nepăsarea sa pentru întreprinderile nóstre de cultură naționale, decâtŭ numai într'unŭ singurŭ chipŭ.

Poporulŭ, în marea lui mulțime, trebue că séu nu are nicĭ o cunoscință de aceste întreprinderĭ și de scopulŭ celŭ mare, ce se urmăresce printr'însele pentru binele lui, séu décă a și auḑitŭ ceva despre „Associațiune“ — unŭ cuvêntŭ care nu'lŭ înțelege — scie numai, că acolo se adună „domnii de Românŭ,“ și că elŭ n'are ce căuta la adunările lorŭ, și aștéptă ca totdéuna, — căcĭ are o pațiență nesfêrșită — că dóră, dóră se va ivi ceva bunŭ pentru elŭ și din acele adunărĭ ale cărturarilorŭ neamului sĕu.

Intr'aceea cărturarii se întrunescŭ, câțĭ și cum potŭ, la adunările generale ale Associațiunei nóstre transilvane, aci într'unŭ orașŭ, aci într'altulŭ. Și care este resultatulŭ? Unii mai contribuescŭ câte ceva la fondŭ, se mai dau și petrecerĭ frumóse, a cărorŭ venitŭ e destinatŭ totŭ pentru fondŭ, dér când vine la adecă, ca sĕ se realiseze marile scopurĭ ale „Associațiunei“, rĕspunsulŭ este de comunŭ: amŭ dori cu toții, dér nu putemŭ, căcĭ nu ne iértă bugetulŭ.

Ei bine, cum se vorŭ puté aduna fondurile necesare pentru realisarea marei probleme a Associațiunei nóstre transilvane, care este înaintarea puternică a culturei poporului românŭ, décă contribue numai unŭ cercŭ restrînsŭ de cărturarĭ la ele și massele poporului nu contribue nimicŭ?

Și óre ce s'a făcutŭ și cum s'a lucratŭ până acuma spre a deștepta interesulŭ masselorŭ poporului pentru scopurile Associațiunei? Căcĭ fără ca sĕ le cunóscă nu putemŭ aștepta dela elŭ nicĭ unŭ sprijinŭ!

Ĕtă de ce amŭ ḑisŭ noi în numĕrulŭ trecutŭ, că conducerea Associațiunei ar trebui sĕ se gândéscă seriosŭ la modulŭ cum sĕ populariseze scopurile Associațiunei, ca interesarea viuă pentru ele sĕ pĕtrundă din cercurile restrînse ale cărturarilorŭ și în massele poporului.

Ce-i dreptŭ de unŭ timpŭ încóce s'a datŭ impulsulŭ, mai alesŭ prin despărțĕmintele Associațiunei, în direcția acésta. Cei dintêi au fostŭ frații Sĕlăgenĭ, carĭ s'au încercatŭ a atrage poporulŭ prin împărțirea de premii ș. a.

Pornirile suntŭ dér bune, dér suntemŭ încă totŭ numai la începutŭ.

Este timpulŭ supremŭ ca conducerea acestei reuniunĭ românescĭ sĕ se gândécă a afla modulŭ adevĕratŭ, prin care sĕ se pótă însufleți mai ușorŭ massele pentru scopurile marĭ ce le urmărimŭ.

Associațiunea nóstră trebue sĕ se pună pe têrĕmulŭ adevĕratŭ: a lucra directŭ și cu puterĭ unite pentru poporŭ și acésta o póte face, după noi, numai așa décă va avé în vedere înainte de tóte deșteptarea interesului lui pentru scopurile Associațiunei.

Spre a dobêndi interesarea poporului trebue ca activitatea Associațiunei sĕ fiă mai mănósă și sĕ arate resultate mai grabnice și mai mulțămitóre pentru poporŭ.

Două puncte principale trebue sĕ conțină activitatea acésta: ântâiu sĕ se facă totŭ posibilulŭ pentru a întemeia la noi o adevĕrată literatură poporală; alŭ doilea sĕ se încurajeze desvoltarea poporului pe tóte têrĕmurile culturei sale în totŭ modulŭ prin inițiative sănĕtóse și practice.

Acésta o așteptămŭ și o ceremŭ noi dela Associațiune. Nicĭ numĕrulŭ membrilorŭ, nicĭ fondurile ei nu vorŭ mai fi așa mărginite, décă activitatea ei se va pune cu hotărîre pe acestŭ terenŭ.

Fiecare Românŭ trebue sĕ fiă membru alŭ reuniunei nóstre de cultură, décă este ca ea sĕ-șĭ pótă împlini pe deplinŭ chiămarea.

Salutândŭ cu căldură viitórea adunare generală a Associațiunei din Făgărașŭ dorimŭ ca sĕ găséscă modulŭ de mântuire, căcĭ atuncĭ se vorŭ găsi și mijlócele!

Revista politică.

Din năuntru. Curioșĭ mai suntŭ șoviniștii ungurĭ! Póte sĕ piéră țéra de sărăciă, póte sĕ țipe poporațiunea câtŭ îi ia gura în contra celorŭ carĭ o nedreptățescŭ și o încarcă de greutățĭ și neajunsurĭ, — lorŭ puținŭ le pasă,ținŭ una, că trebue sĕ facă „statŭ naționalŭ maghiarŭ“ și pace! Dela ministru și secretarŭ până la copistŭ și ușierŭ, dela fișpanŭ și viceșpanŭ, până la solgăbirĕu și pandurŭ, toțĭ îțĭ împuiază urechile cu asemenea vorbe secĭ, de carĭ omulŭ cu minte trebue sĕ rîḑă cu hohotŭ.

De câtva timpŭ tema principală ce o tratéză ḑiarele ungurescĭ e reforma administrației. Tóte punŭ greutatea pe prefacerea ei în administrațiă de statŭ, în locŭ sĕ pună greutate pe prefacerea ei în adminstrațiă cinstită. A spusŭ și sesecretarulŭ ministerului de interne Sĕcuiulŭ Tibad, că trebue sĕ fiă administrația curat „maghiară“, sĕ pórte caracterulŭ „statului maghiarŭ“, — care de altmintrelea nicĭ nu esistă decâtŭ în capetele șoviniștilorŭ. Ba a mai spusŭ Tibad, că stăpânirea îșĭ va îndrepta tótă grija sa asupra Sĕcuilorŭ din Ardélŭ; — de poporațiunea nemaghiară nicĭ n'a amintitŭ, se vede tréba, că e privită numai ca o vacă bună de mulsŭ.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Din opulŭ

‚Părțĭ alese din istoria Transilvaniei‘,
de *George Barițiu.*
(Vol. I, Sibiiu 1889, Tipografia W. Krafft.)

Urme de literatură și desvoltare de viață națională în periodulŭ reacțiunei la poporulŭ românŭ din acéstă monarchiă. Blașiu—Brașovŭ. (§ 100 pag. 607—618)

Urmele rĕmase după emanciparea spirituală, provocată de către împĕratulŭ Iosifŭ II, nu s'au ștersŭ, ci din contră s'au aflatŭ și dintre Românĭ, carĭ le-au călcatŭ și cultivatŭ, deși între marĭ greutățĭ, sub tóte împrejurările. Ca sclăviă spirituală cea mai crudă și mai apăsătóre din tóte domnise peste Românii locuitorĭ în comitatele Bănatului din causa predomnirei sêrbescĭ, după cum recunoscuse și enunțiase însușĭ Iosifŭ [1]). Au trebuitŭ sĕ vie ómenĭ ca Petru Maiorŭ, Cichindealŭ, Iorgovicĭ, Diaconovicĭ Loga, cu scrierile lorŭ, pentru ca sĕ strige la urechile acelei părțĭ de poporŭ și așa sĕ mijlocéscă celŭ puținŭ emanciparea diecesei Aradului cu aprópe ½ milionŭ Românĭ din robia limbeĭ slavóne. Deschiderea preparandiei din Aradŭ a fostŭ unŭ pré bunŭ începutŭ, căruia dela 1837—9 îi venise în ajutorŭ cu totulŭ neașteptatŭ gimnasiulŭ dela Beiușŭ, înființatŭ de episcopulŭ Samuilŭ Vulcanŭ.

In Tansilvania o societate de ómenĭ literațĭ se încercase încă dela 1789 sĕ înființeze o fóie periodică în Sibiiu, pentru care și câștigaseră concesiunea, încâtŭ numai lipsa de fondurĭ i-a reținutŭ dela acea întreprindere, pe care guvernulŭ nu numai o aprobase, déră a avutŭ și cuvinte de îmbărbătare pentru ea.

Cultivarea limbei române s'a începutŭ în aceste țĕrĭ dintr'odată cu a limbei maghiare și a înaintatŭ în anii rĕsbóielorŭ, încă și după pace sub reacțiune. Nu vomŭ reproduce aicĭ unŭ respectabilŭ catalogŭ de cărțĭ rituale, altele strictŭ teologice, unele școlastice, altele economice din acele timpurĭ; ne mărginimŭ numai a reflecta la scrierĭ de gramatice, dicționare și de literatură ușoră destinată pentru ómenĭ din porŭ câțĭ învĕțaseră a citi. Așa au apărutŭ:

In 1791 la Sibiiu câteva pagine relativŭ la Aritmetica și Gramatica de Amfilochie.

In 1797 Gramatica românéscă de Radu Tempea, „cu cheltuiéla lui Radu Verzea, parochulŭ Satului-Lungŭ din Sĕcele“.

In 1799 Observații la limba română de Paulŭ Iorgovicĭ, în Buda.

In 1803 Gramatica latină pentru Românĭ de Samuilŭ Clainŭ, în Blașiu.

In 1807 Ortografia română cu litere latine de protopopulŭ Petru Maiorŭ, în Buda.

In 1810 Gramatica română cu nemțesce de Ant. de Marki, în Czernovitz.

In 1813 Gramatica macedo vlachică de prof. Mich. Boiadji.

Intre acestea apăruse în 1812 Istoria despre începutulŭ Românilorŭ în Dacia, éră în 1813 Istoria bisericei Românilorŭ, amêndouĕ de Petru Maiorŭ.

In 1818 Ortografia séu drépta scriere de Diaconovicĭ Loga, în Buda.

In 1820 Bucóvna de normă cu slove românescĭ și latine de Moisi Fulea, în Sibiiu.

In 1821 Gramatica teoretică și practică de limba germană, de Zacharia Columbŭ, în Buda.

In 1822 Gramatica română, de Diaconovicĭ Loga, care făcuse unŭ apelŭ în versurĭ, îndemnătorŭ la tipărire de cărțĭ în limba română.

In 1823 Dicționarŭ românescŭ, latinescŭ și ungurescŭ în 2 tomurĭ de episcopulŭ Ioanŭ Bobŭ, tip. în Clușiu.

Dicționarŭ germanŭ-românŭ de popa luteranŭ Andreas Clemens, în Buda.

In 1825 Dicționarŭ în patru limbĭ, românescŭ, latinescŭ, ungurescŭ și nemțescŭ, lucratŭ de mai mulțĭ autorĭ în cursŭ de peste 30 de anĭ, tipăritŭ în Buda.

In 1827 Gramatica Daco-Română cu tecstŭ latinŭ de Ioanŭ Alexi, în Viena.

Orthoepia latino-română-nemțéscă de Nicolae Manu (pe atuncĭ profesorŭ în Blașiu).

In 1828 apare Gramatica română a lui Ioanŭ Eliadŭ în Sibiiu. Cu acésta și cu apariținnea ḑiarelorŭ „Curierulŭ românescŭ“ în Bucurescĭ și „Albina românéscă“ în Iașĭ, cultura limbei ajunge într'unŭ stadiu cu totulŭ nou alŭ desvoltării sale.

Intre acestea Românii, cărora începuse a le plăcé lectura în limba lorŭ maternă, pe lângă mulțimea de cărțĭ religióse, unele și istorice, altele filosofice,

[1]) Vedĭ Jacab Elek, Erdélyi Hirlapirodalom Története, pag. 112—114.

Cu privire la reforma administrației o spune din nou și reptila din Clușiu, „Kolozsvár“, că fiecare ramură a administrației trebue să aibă timbrulŭ „statului naționalŭ maghiarŭ“, pe care-lŭ viséză dușmanii naționalitățilorŭ nemaghiare. Ba mai ḑice cutezătórea reptilă, că „e necesarŭ, ca fiecare cetățénŭ alŭ acestei țerĭ să se maghiariseze câtŭ se póte mai repede“.

Mai absurdă pretențiune nicĭ că se póte și de aceea nicĭ nu e nevoiă de a sta multŭ de vorbă cu reptila. Atâta îi mai repețimŭ, că atuncĭ se va face Românulŭ Ungurŭ, când va curge apa la dealŭ, orĭ când sórele va lumina nóptea și luna ḑiua.

Cu câtŭ mai favorabilă e situațiunea naționalitățilorŭ în partea austriacă a monarchiei nóstre, cu tóte nemulțămirile ce suntŭ și acolo, ne dovedesce faptulŭ, că acolo limba și naționalitatea Negermanilorŭ suntŭ respectate de guvernŭ și chiar promovate.

Așa de pildă în dieta dalmatină s'au plânsŭ deunăḑile Croații prin graiulŭ preotului deputatŭ Bianchini în contra privilegiării limbei germane, în paguba limbei croate. Comisarulŭ guvernului însă a declaratŭ, că orĭ și ce oficiu primesce dela partide hârtii în limba croată, ér limba germană se folosesce numai în corespondența oficiilorŭ cu autoritățile centrale. Statulŭ întreține chiar școle poporale cu limba de învĕțămêntŭ croată.

La noi? Curată bătaiă de jocŭ și desconsiderare a milióneloru de Nemaghiarĭ.

Din afară. Impĕratulŭ germanŭ a visitatŭ *Alsația-Lotaringia*. Precum spunŭ foile germane, primirea a fostŭ fórte căldurósă și prin nimicŭ turburată. De aci se nutresce speranța, că visita împĕratului va aduce róde bune, décă și poporațiunea din aceste provincii va renunța la cugetulŭ de a se reîntórce la Franța. Vorba e, că décă guvernulŭ germanŭ vrea sĕ-șĭ câștige simpatiile poporațiunei franceze din Alsația-Lotaringia, sĕ fiă în adevĕrŭ liberalŭ, ér nu sĕ persecute și sĕ ia mĕsurile cele mai despotice, cum a făcutŭ până acum.

In privința posițiunei *Angliei* față cu *alianța triplă*, „Hamburg. Corresp.“, publică o corespondență oficiosă, în care ḑice, că venirea orĭ nevenirea Țarului la Berlinŭ n'are nicĭ o însemnătate politică, pe când din contră visita împĕratului Wilhelm în Anglia e de mare însemnătate politică, fiind-că prin ea s'a stabilitŭ o apropiere a Germaniei de Anglia, fiă în scopŭ de a se înlătura rĕsboie, fiă în scopŭ de a le purta, décă s'arŭ impune.

Guvernulŭ turcescŭ a fostŭ de rêndulŭ acesta energicŭ față cu *turburările din Creta*. Trupele trimise acolo au supusŭ pe rĕsvrătitorĭ și populația creștină a trimisŭ Sultanului o adresă de mulțămită. Agenții grecĭ ai guvernului din Atena n'au isbutitŭ prin urmare cu uneltirile lorŭ de a provoca revoltă mare, de a face sĕ intervină puterile în favórea alăturărei Cretei la Grecia. Puterile s'au convinsŭ, că turburările le-au înscenatŭ Grecii și i-au și datŭ guvernului grecescŭ, care căuta sĕ s'amestece unde nu-i fierbe óla, unŭ rĕspunsŭ, care i-a astêmpĕratŭ deocamdată pofta de uneltirĭ.

Foile rusescĭ arată necesitatea de a *încheia Rusia alianțe*. „Russkij Vestnik“ stăruiesce pentru încheiarea unei alianțe cu Francia. „Novoje Vremja“ stăruesce pentru încheiarea unei alianțe cu Turcia, recunoscêndŭ acéstă pretențiunile Rusiei — ca fiindŭ mai tare — asupra Mării Negre și stabilindu-se o înțelegere în privința intereselorŭ opuse în cestiunea Dardanelelorŭ. In schimbŭ însĕ Turcia își va redobêndi liniștea politică și invulnerabilitatea. Nu-i vorbă, suntŭ marĭ poftele rusescĭ!

Condamnarea generalului *Boulanger* la deportare într'o fortărétă aduce cu sine perderea rangului, a decorațiunilorŭ a drepturilorŭ civile, a pensiunei, punerea averii sub tutelă, fără a puté folosi elŭ măcarŭ unŭ banŭ din ea, și alte neajunsurĭ. Fiindŭ elŭ în Anglia, guvernulŭ francesŭ ar trebui sĕ céră estrădarea lui Boulanger. Dér Anglia nu estrădéză pe nimenea care e condamnat pentru crime politice. In sentința de condamnare a lui Boulanger însĕ se ḑice, că a și delapidatŭ banĭ publicĭ. Prin urmare, décă ar fi sĕ obțină guvernulŭ francesŭ estrădarea, ar trebui sĕ facă din nou procesŭ numai pentru delapidare. Astfelŭ stândŭ lucrulŭ, Boulanger rĕmâne afară din Francia, așteptândŭ sĕ vadă cum vorŭ eși alegerile generale de deputațĭ. Décă vorŭ cădé republicanii — ceea ce e greu de credutŭ — atuncĭ se póte întórce în Francia fără frică, altcum nu.

Grecii în Macedonia.

De ce suntŭ capabilĭ Grecii cu „sfinții părințĭ“, ne dovedesce următórea întêmplare, în care unŭ prelatŭ grecŭ jócă rolulŭ de căpetenia de hoțĭ.

Cam înainte cu vr'o trei lunĭ, venirŭ din Castoria patru hoțĭ grecĭ, între carĭ trei femei în haine hoțescĭ și unŭ preotŭ din mânăstirea Cerilovo, la Vlaho-Clissura, unde intrară nóptea în casa supusului sêrbŭ Simonŭ Kotta-Naum. Acesta fu legatŭ, têrîtŭ la Castoria și dusŭ în casa unui preotŭ grecŭ, care se afla lângă casarma gendarmilorŭ. In acéstă casă fù ținutŭ bietulŭ omŭ trei lunĭ întregĭ ca ostaticŭ. Cu ochii legați, cu urechile astupate cu bumbacŭ și cu mânile legate la spate fù închisŭ într'unŭ dulapŭ, din care era scosŭ numai în timpulŭ mâncării. „Venerabilulŭ“ proestosŭ (stărițŭ) alŭ mânăstirii Cerilovo, care era totodată căpetenia hoțilorŭ, „părintele“ Gregoriu, se duse în timpulŭ acesta de două orĭ în Vlaho-Clissura la mama prisonerului. Ii spuse acesteia, că pe fiu-sĕu l'au dusŭ nisce hoțĭ, că l'a întêlnitŭ într'o pădure aprópe de mânăstire și i-a adusŭ dela elŭ o scrisóre, în care fiulŭ ruga pe mama sa sĕ plătéscă hoțilorŭ 1500 funțĭ turcescĭ, ca sumă de rescumpĕrare, căcĭ altfelŭ hoții îi taie nasulŭ și urechile. La a doua visită, în 21 Iulie, proestosulŭ primi 300 funțĭ, dér a doua ḑi îi împărtăși mamei prisonerului, că hoții nu se mulțumescŭ cu atâta.

In nóptea de 23 spre 24 Iulie hoții părăsiră Castoria, ducêndŭ cu ei în spinare pe nenorocitulŭ prisonerŭ, cu ochii încă totŭ legațĭ. Unulŭ dintre rĕufăcĕtorĭ se suĭ pe drumŭ într'o grădină dela capĕtulŭ orașului, ca sĕ fure castravețĭ. Cu astă ocasiune veniră hoții în luptă cu grădinarulŭ și cu câțĭ-va Turcĭ, carĭ alergară într'acolo; grădinarulŭ fù ucisŭ și doi Turcĭ rănițĭ. In timpulŭ acesta prisonerulŭ găsi ocasiune sĕ se ascundă într'unŭ tufișŭ, unde îlŭ aflară apoi paznicii regiei tutunurilorŭ, carĭ fuseseră atrașĭ prin împușcăturĭ într'acolo făcêndŭ pe hoțĭ sĕ fugă.

Archimandritulŭ Grigorie, doi hoțĭ și două femei suntŭ deja arestațĭ și din banii storșĭ dela mama lui Simonŭ s'au mai găsitŭ 60 funțĭ.

In legătură cu hoții stă și primarulŭ din Clissura, greculŭ Stiffikis, care încă e arestatŭ împreună cu fiu-sĕu.

Așadéră nu-i destulŭ, că Grecii folosescŭ tóte mijlócele cele mai imorale, și scârbóse, pentru grecisarea Românilorŭ, Albanezilorŭ, Sêrbilorŭ etc., dér mai despóiă poporațiunea și ca tâlharĭ, avêndŭ totŭ pe preoții grecĭ în frunte, ca și la uneltirile de grecisare!

Și apoi totŭ Grecii cu gura mare, ca și în Creta unde ei suntŭ stăpânĭ pe administrațiă, ei ucidŭ soldațĭ și țĕranĭ turcĭ, ei jefuiescŭ satele și totŭ ei se plângŭ în contra Turcilorŭ!

Dér a începutŭ sĕ li-se 'nfunde mâța 'n sacŭ. Au începutŭ sĕ se convingă și marele puterĭ despre uneltirile Grecilorŭ, care suntŭ sprijinite și încuragiate de guvernulŭ grecescŭ, precum din nou s'a doveditŭ cu ocasia turburărilorŭ din Creta și precum arată și următorulŭ casŭ:

Se scie că Grecul Pikion din Macedonia, sprijinitŭ de consululŭ grecŭ din Bitolia și de guvernulŭ din Atena, lucrase cu alțĭ agențĭ grecĭ, între carĭ preoțĭ și chiar episcopĭ grecĭ, ca sĕ pro vóce o rescólă în contra stăpânirei turcescĭ în Macedonia. Românii au descoperitŭ acestŭ complotŭ și Grecul Pikion cu alțĭ agențĭ au fostŭ condamnațĭ de tribunalulŭ militarŭ turcescŭ la esilŭ și dușĭ la Constantinopolŭ, de unde au fostŭ pornițĭ către Tripolitania, unde avéu sĕ-șĭ facă esilulŭ.

O telegramă din Constantinopolŭ, dela 17 Augustŭ n., a comunicatŭ însă scirea, că pe când vaporulŭ turcescŭ, în care se aflau esilații, se opria la insula Malta, o bandă de Maltenzĭ, plătițĭ de consululŭ grecŭ din portŭ, s'a suitŭ în vaporŭ și a liberatŭ pe esilațĭ, carĭ au fostŭ trimișĭ la Atena.

Puteà s'o facă acésta consululŭ grecŭ, décă n'avea instrucțiunĭ dela guvernulŭ din Atena? Étă dér cum se dovedesce complicitatea guvernului grecescŭ la tóte uneltirile Grecilorŭ din Macedonia, ca și din insula Creta.

SCIRILE ḐILEI.

Fondŭ de pensiune. Printr'unŭ circularŭ alŭ ministrului de culte și instrucțiune publică, adresatŭ autoritățilorŭ confesionale, se comunică, că ministrulŭ intenționéză crearea unui fondŭ de pensiune și pentru profesorii dela scólele medii confesionale, afară de cei dela gimnasii, ce le susține vr'unŭ episcopŭ singuraticŭ séu care își au fondulŭ de pensiune pentru profesorĭ. Pe lângă subvenționarea fondului de către guvernŭ, va avé fiecare profesorŭ, care intră în funcțiune, a plăti odată pentru totdéuna $1/_3$ din léfa anului ântâiu, $1/_3$ din sporirea lefei, ér profesorii vechĭ $1/_3$ din léfa anului ântâiu, $1/_3$ din sporirea lefei și $5^0/_0$ după anii de serviciu. Vorŭ mai contribui apoi corporațiunile, carĭ susținŭ școlele medii, și o tacsă mică vor plăti și studenții.

Ne tememŭ de darulŭ ministrului unguresc, deși îlŭ face din banĭ plătițĭ ca dare de credincioșii diferitelorŭ confesiunĭ. Sĕ nu fiă érăși o apucătură șirétă, pentru a ingera ministrulŭ asupra școlelorŭ confesionale.

***

Economii îngrijați. Ni-se scrie: Căldura cea mare a pricinuitŭ fórte marĭ daune și prin ținuturile Rodnei vechĭ. Economii suntŭ fórte îngrijațĭ pentru nutrețulŭ vitelorŭ, ba chiar și holdele spicóse suntŭ de totŭ slabe și rarĭ. Dările suntŭ fórte marĭ și apăsătóre, și bietulŭ economŭ, neputêndu'șĭ vinde vitele nicĭ cu prețurĭ micĭ, nu are cu ce sĕ'șĭ plătéscă dările. Tótă speranța e, că cucuruzulŭ, décă va fi scutitŭ de ghiață orĭ de brumă, va da ródă mijlocià. Sĕmĕnăturĭ de tómnă pe aci nu suntŭ.

***

Focŭ. In Slîmnicŭ a arsŭ șopronulŭ lui Andrei Oprea, pricinuindu-i-se o pa-

---

mai aveau și bucuria de a citi și scrierĭ de distracțiune compuse în stilŭ ușorŭ de înțelesŭ, cele mai multe în versurĭ, altele în prosă, însă mai tóte cu fondŭ sănĕtosŭ moralŭ, precum erau de es. ale advocatului poetŭ Vasilie Aronŭ dela Sibiiu: Piram și Tisbe, Patimile lui Isusŭ Christosŭ, Leonatŭ bețivulŭ și Dorofata soția sa, Anulŭ celŭ mănosŭ, Sofronimŭ și Hareti, tipărite succesive până la 1821 și după aceea, cetite cu mare plăcere de tinerĭ și bĕtrânĭ; precum au fostŭ câteva și de ale lui Ioanŭ Baracŭ, fostŭ translatorŭ de limba română la magistratulŭ din Brașovŭ, ca Arghirŭ și Elena tip. în Sibiiu 1831, Til Buchoglindă ș. a.

Totŭ în acelŭ periodŭ literarŭ s'au mai publicatŭ între altele cărțĭ de lectură pentru poporŭ traduse din alte limbĭ, ca Fabulele lui Esop, Alexandria, Agatanghel, în grația cărora mulțĭ ómenĭ adulțĭ învĕțau înadinsŭ ceva carte, numai ca sĕ le pótă ceti, căcĭ auḑindu-le dela alții, le plăcea fórte și le ascultau cu pasiune. Apăréu și călindare românescĭ cu multe învĕțăturĭ bune.

In a doua generațiune după căturarii din vĕculŭ alŭ 18-lea și primulŭ pătrarŭ din alŭ 19-lea se aflară alțĭ ómenĭ mai tinerĭ, ca Damaschin Bojinca, Dr. Paulŭ Vasicĭ, Eutimie Murgu, Teodorŭ Aronŭ, Stefanŭ Neagoi ș. a., carĭ călcândŭ în urmele dascălilorŭ începură mai alesŭ în tipografia dela Buda studii istorice, filologice, de medicină și unele polemii. Așa au apărutŭ câteva volume din „Biblioteca românéscă“ redactată mai alesŭ de Dam. Bojinca în edițiunea lui Zacharia Carcalechi, polemiile lui Teodorŭ Aronŭ, Murgu și Bojinca cu adversarii de alte limbĭ, Antropologia și Dietetica lui Vasicĭ cu spesele episcopului Vulcan și altele.

Noi însĕ nicĭdecum nu voimŭ sĕ facemŭ aicĭ istoria literaturei române; singurulŭ nostru scopŭ era, ca sĕ arĕtămŭ, că orĭ câtŭ de puținĭ au fostŭ cărturarii de naționalitate română în acéstă monarchiă în periodulŭ reacțiunei până la 1837, ei totŭ au lucratŭ relative fórte multŭ pentru înavuțirea limbei, propagarea de idei sănĕtóse, lățirea gustului de cetitŭ, alimentarea sentimentului naționalŭ și deșteptarea consciinței naționale.

Pe când literații Românilorŭ din Ungaria emancipațĭ politicesce prin legile din 1791 și cei retrașĭ din Transilvania la Buda și la Oradea-mare dinaintea gónelorŭ politice, lucrau cu bunŭ succesŭ mai alesŭ sub protecțiunea archiducelui palatinŭ Iosifŭ, pe atuncĭ în Blașiu se părea că în urma criselorŭ anteriore suferite acolo, activitatea scientifică și literară ar fi amorțitŭ cu totulŭ. In adevĕrŭ așa s'a și întêmplatŭ într'o seriă de anĭ. Astăḑĭ însĕ causele acelei stagnațiunĭ atinse și mai susŭ (§§ 96, 97) suntŭ pré bine cunoscute. Nu era numai reacțiunea politică, care ea însășĭ ar fi fostŭ de ajunsŭ a descuraja și a face ca ómenii sciinței sĕ arunce pe unŭ timpŭ óre care péna la o parte. Din ordin mai înaltŭ, profesorii și alțĭ membri ai clerului, carĭ avéu pĕcatulŭ, ca sĕ-șĭ pórte capulŭ ceva mai susŭ, erau aruncațĭ în parochii, ce e dreptŭ, cu veniturĭ bune, însĕ dosite, depărtate de orĭ care orașŭ mai de Dómne-ajută. Prin devaluarea din 1811 fondurile clerului și ale școlelorŭ suferiseră înfricoșat. Episcopulŭ cu tótă economia sa strînsă obosise și elŭ de-o parte prin înființarea fondului capitularŭ, de alta prin repețite numĕrărĭ cu ḑecile de mii la cassa armatei imperiale în anii rĕsboiului. După falimentulŭ de statŭ, cerealele și vitele scăḑuseră la prețurĭ de batjocură. Mai dete și fómetea peste țéră, cea dintâiu în 1800, a doua între anii 1815 și 1817, în care timpŭ curtea reședinței era ḑi de ḑi îndesuită de ómenĭ peritorĭ de fóme. Domeniulŭ Blașiului orĭ-cum l'ai administra, fiindŭ multŭ mai micŭ decâtŭ spre es. alŭ episcopiei r. catolice orĭ alŭ celei românescĭ dela Oradea-mare, abia aduce a treia parte din venitulŭ acelora. Intre acele împrejurărĭ episcopulŭ diecesanŭ Ioanŭ Bobŭ trece din grația cerului peste 80 și ajunse în pace la 91 de anĭ, când apoi în 2 Octomvre 1830 este chematŭ la părințiĭ sĕi. Cine ar puté fi așa lipsitŭ de sentimente omenescĭ, ca sĕ mai pretindă reforme și ameliorărĭ dela unŭ prelatŭ, cu care natura făcuse o grațiă atâtŭ de rară, ca sĕ-lŭ lase în viéță aprópe unŭ vécŭ întregŭ. Capitularii și toțĭ cei interesațĭ de progresŭ se consolau pré bine cu împrejurarea, că décă episcopulŭ totŭodată ca directorŭ supremŭ alŭ tuturorŭ școlelorŭ din diecesa sa de peste șépte

gubă de 126 fl., dintre carī 80 au fostŭ asiguraţī. Vecinu-sĕu Isdrailă Dumitru a suferitŭ o pagubă de 64 fl. neasiguraţī. Foculŭ s'a născutŭ din causa jocului copiilorŭ cu cătrănițe. Paguba suferită prin foculŭ celŭ mare din Arpaşulŭ de josŭ se urcà la 56,680 fl. In Kardosfalva lângă Cluşiu au arsŭ şépte case şi trei edificii economice.

***

Treburī „patriotice“. In Seghedinŭ era sĕ fiă în ḑilele acestea concursŭ între reuniunile ungurescī de cântărī. Dér în locŭ de a merge lucrurile cinstitŭ, „patrioţii“ s'au împărţitŭ în partide, au începutŭ a corteşi fiecare pentru sine, ba la alegerea funcţionarilorŭ marei reuniunī de cântăreţī din ţéră s'a înfăţişatŭ o listă ticluită anume aşa, că desbinarea şi cérta au făcutŭ de au părăsitŭ cei mai mulţī cântăreţī Seghedinulŭ, de nu s'a alesŭ prafŭ şi ţĕrînă din tótă adunarea generală. „Budapester Tageblatt“ observă la acésta: „Se pare, că la noi în Ungaria nimicŭ nu se póte face fără scandalurī“.

Noi din parte-ne nu mai adăogămŭ nimicŭ.

***

Unŭ „duce“ suspendatŭ. Judele comunalŭ ungurŭ din Mokrin, în Torontalŭ, anume Anton de Sorgo, se duse la unŭ advocatŭ din Viena şi'i încredinţa o afacere de moşteinre, după terminarea căreia sĕ'i plătéscă advocatului 40,000 fl. Judele spuse adecă, că e moştenitorŭ a 11 milióne lire şi alŭ titlului de „duce.“ Averea, care datéză din suta trecută, se află în Ragusa. Advocatulŭ şi primì informaţiunī din acelŭ oraşŭ favorabile judelui comunalŭ, care îi suì advocatului onorarulŭ la 60,000 fl. Dér fiindŭ unele greutăţī la mijlocŭ, averea numai după câţīva anī se póte ridica. Cu tóte astea judele, creḑêndu-se deja milionarŭ şi „duce“, începù a trăi lumea albă, mâncândŭ banī de ai comunei. In urma unei cercetărī, Sorgo, notarulŭ Domba şi casierulŭ Belos fură suspendaţī din funcţiunī şi daţī în cercetare disciplinară. Sorgo şi-a propusŭ acum că, îndată ce va primi moştenirea, sĕ cumpere întregŭ comitatulŭ Torontalŭ şi sĕ'şī rĕsbune asupra „persecutorilorŭ“

***

O mĕsură bună pentru populaţia rurală a Serbiei a luatŭ ministrulŭ sêrbŭ de finance, ordonândŭ, ca colectorii de dărī sĕ priméscă dela contribuabilī, în locŭ de banī, şi grâu, porumbŭ (cucuruzŭ), vite, cépă şi altele. In modulŭ acesta se uşuréză plata dării, sĕ plătescŭ ţĕranii de restanţele de dare şi are armata ce'i trebue, căcī cu bucatele şi vitele adunate se va intreţinè armata.

„Corespondenţa Gaz. Trans“.

Lugoşiu la 20 Augustŭ 1889.

On. D-le Redactorŭ!

O întêmplare gróznică ocupă acuma nu numai publiculŭ din Lugoşŭ şi jurŭ, ci în timpulŭ mai din urmă şi pressa.

In ḑilele acestea a venitŭ la Lugoşŭ după *Visum repertum* la mediculŭ oraşului venerabilulŭ şi şi în Lugoşŭ de toţī cunoscutulŭ preotŭ din Şuşanoveţŭ—comitatulŭ Timişului—S. *Deciu*, care avea o rană fórte grea în capŭ şi alta pe unŭ braţŭ.

Dênsulŭ a istorisitŭ medicului următórele: „De mai mulţī anī amŭ trăitŭ rĕu cu notarulŭ, pentru că *l'amŭ impedecatŭ dela multe mişelii şi nu l'amŭ lăsatŭ sĕ despóie pe bietulŭ poporŭ*, căruia totdéuna i-am statŭ într'ajutorŭ şi l'am scăpatŭ de tóte nedreptăţile, ce i-se pregăteau din partea notarului contra lui. In timpulŭ din urmă atâtea mişelii de ale lui le'am datŭ la lumină, încâtŭ a fostŭ suspendatŭ.

Fiindŭ suspendatŭ, în turbarea sa ar fi ḑisŭ, că nu numai dênsulŭ se duce, ci vorŭ merge şi alţii mai marī (înţelegêndŭ sub aceştia pe pretorele Lazar, care a fostŭ una cu elŭ) şi popa trebue sĕ rĕmână mortŭ.

Dênsulŭ, ca sĕ-şī ţină cuvêntulŭ a aţîţatŭ pe adjunctulŭ sĕu Anyós, ca în locŭ de rĕmasŭ bunŭ, sĕ-mī dée o bătaiă aşa, ca sĕ rĕmânŭ mortŭ de jumĕtate.

Adjunctulŭ, fidelŭ ca şi la alte mişelii ale principalului sĕu, s'a nisuitŭ şi acuma sĕ 'i înplinéscă dorinţa.

Dreptŭ aceea pentru de a'şī puté duce în deplinire ticălosu-i propusŭ, într'o séră pe când şedeamŭ înaintea porţii la stradă pe unŭ scaunŭ, vĕdŭ că vine dreptŭ spre mine adjunctulŭ Anyós şi îi făcui locŭ sĕ şédă lângă mine. Elŭ însĕ nu lungì vorba multŭ, ci ca sĕ pótă da la certă ḑise, că eu aşŭ fi causa, de nu'i succede lui sĕ facă esamenulŭ de notarŭ.

— Ei bine D-le, îi ḑisei eu, cum sĕ fiu eu causa când nu poţī face esamenulŭ de notarŭ, că eu n'am cu D-ta nicī în clinŭ nicī în mânecă!

— Décă n'ai D-ta cu mine, am eu cu D-ta, că aşa îţī potŭ da unŭ pumnŭ, încâtŭ îndată sĕ cadī mortŭ, —îmī ḑise elŭ înfuriatŭ, însĕ eu fără de a presupune ceva rĕu şi luându-i vorbele lui numai de glumă îi ḑisei:—Bine D-ta ai servitŭ la husarī, ér eu la liniă, sĕ vedemŭ, care vomŭ putea da mai mare pumnŭ!

Cugetândŭ că acestea tóte-sŭ glume, îmī scosei tabacherea sĕ-mī facŭ o sugară. Inimiculŭ meu însĕ s'a folositŭ de ocasiunea aceea, cum stamŭ eu cu capulŭ plecatŭ până îmī suceamŭ sugara, şi trăgêndŭ iute de sub manta o bâtă cu toporŭ de ferŭ în capĕt, mĕ lovì în capŭ aşa, încâtŭ îndată căḑui fără simţirī la pămêntŭ. Intr'aceea dênsulŭ neîndestulindu-se cu atâta, voì sĕ-mī mai dea o lovitură şi mai puternică decâtŭ cea dintâiu, însĕ eu viindu'mī érăşī în fire prinsei lovitura cu braţulŭ celŭ dreptŭ, după aceea ridicându-mĕ i'am pusŭ mâna în peptŭ şi desarmându-lŭ am strigatŭ după ajutorŭ.

Indată s'au şi adunatŭ vecinii cu furcī de ferŭ, cu topóre, cu ce le-a picatŭ în mână, şi au alergatŭ sĕ mĕ scótă din mânile ucigaşului.

Poporulŭ se adunà totŭ mai tare, „că în satŭ se lăţise vestea că au omorîtŭ pe popa“. La vederea sângelui ce curgea vale din capulŭ meu, se iritase poporulŭ întru atâta, încâtŭ acolea pe locŭ voia sĕ bage furcile de ferŭ întrênsulŭ.

Temêndu-mĕ de nisce urmărī mai serióse, îmī succese a liniştì poporulŭ iritatŭ şi a trimite în pace pe adjunctulŭ notarialŭ Anyós, ér eu îmī căutai de mine ca sĕ-mī oprescŭ curgerea sângelui“.

Aşa s'a întêmplatŭ déră lucrulŭ în Şuşanoveţŭ, după cum a povestitŭ însuşī bravulŭ preotŭ de acolo S. Deciu.

Insĕ ce sĕ vedī? Vorba Românului: greşesce capra şi sufere óia. Aşa şi cu D-lŭ Deciu, elŭ fù atacatŭ din partea lui Anyós şi totŭ dênsulŭ trebue sĕ sufere nu numai durerea cea crâncenă ce'i causéză rana din capŭ şi de pe braţulŭ dreptŭ, ci şi calumniarea şi acusarea pe nedreptŭ a foii timişorene „Neue Temesvarer Zeitung“, care în N-rulŭ sĕu 190 cu data 20 Augustŭ 1889 scrie sub titlulŭ: „Bravura unui popă românŭ“ aşa, ca şi când preotulŭ Deciu ar fi atacatŭ pe adjunctulŭ notarialŭ Anyós mergêndŭ acesta într'o séră târḑiu acasă.

Ce ticăloşiă! Preotulŭ Deciu sĕ atace pe unŭ scriitorŭ? De ce interesŭ ar fi fostŭ dênsulŭ condusŭ? Séu sĕ fiă D-lŭ Deciu aşa de necultŭ, aşa de sĕlbaticŭ, încâtŭ sĕ atace pe deafurişulŭ pe cineva? Nicī decum!

Preotulŭ Deciu e cu multŭ mai cultŭ, mai consciu de chemarea sa, şi mai scutitŭ de orī ce interesŭ faţă cu acelŭ scriitorŭ, decâtŭ sĕ fi şi venitŭ la o astfelŭ de ideiă. *Apoi dênsulŭ e greu rănitŭ, nu D-lŭ Anyós.* Şi totuşī domnii din Timişóra cutéză a publica astfelŭ de minciunī neruşinate şi rĕutăcióse.

Aşa e în ḑiua de astăḑī, noi suferimŭ nedreptăţile, şi totŭ noi suntemŭ cei ce revoltămŭ, aţîţămŭ şi conjurămŭ contra statului, noi suntemŭ cei ce nu respectăm legile şi le călcăm în picióre?!!

D-lŭ Deciu e unŭ astfelŭ de preotŭ, încâtŭ póte fi modelŭ de părinte sufletescŭ, acésta au spus'o ómenii, carī au fostŭ cu dênsulŭ la medicŭ, că ei nu potŭ mulţămi lui Dumneḑeu de ajunsŭ, că i-a dăruitŭ cu unŭ astfelŭ de preotŭ,

Acésta dovedesce şi faptulŭ, că unii domnī, cărora le-a fostŭ spinŭ în ochī părintele Deciu, *au cerutŭ la ordinariatulŭ Lugoşului ca sĕ-lŭ mute din Şuşanoveţŭ*, ce însĕ nu s'a întêmplatŭ la rugarea poporului.

C'unŭ cuvêntŭ părintele Deciu a fostŭ, şi e şi în ḑiua de astăḑī omulŭ poporului, şi aşa uşorŭ se póte esplica, pentru ce s'au grăbitŭ jidovii dela „N. T. Z.“ a-lŭ acusa înaintea publicului pe dênsulŭ şi nu pe vinovatulŭ Anyós!

Cum se vorŭ desvolta trebile, vomŭ vedé! Almus.

Câmpu-lungŭ (România), în Augustŭ 1889.

După petrecere de o lună de ḑile la băile din Bughia, am venitŭ aicī şi am statŭ 5 ḑile. Oraşulŭ Câmpu-lungŭ şi satulŭ Rucărŭ, amêndouĕ în judeţulŭ Muscelŭ, suntŭ Mecca şi Medina, unde caută mântuinţă trupéscă locuitorii oraşelorŭ câmpene şi dunărene din România, carī nu vorŭ séu nu potŭ sĕ mérgă în streinătate pentru căutarea sănĕtăţii, în căldurile cele marī ale verei.

In acestŭ timpŭ oraşulŭ Câmpulungŭ înfăţişéză o privelişte extraordinară, pe care nu-o are în celelalte timpurī ale anului. Lume multă şi variată, mode de Bucurescī (ḑi de Parisŭ), musică militară în tóte ḑilele: ḑiua în mijloculŭ oraşului lângă promenadă, séra la grădina de alăturī; teatru, birjī elegante din Bucurescī. Dumineca şi în ḑi de sĕrbătóre ţĕranī şi ţĕrance în costumŭ românescŭ, la unele fórte bogatŭ şi costisitorŭ, feţe albe-rumene şi sănĕtóse, pare că te afli în piéţa Abrudului în ḑile de têrgŭ, admirândŭ Buciumanii şi Buciumanele.

Duminecă în 30 Iuliu st. v. asistai la o ceremoniă religiósă esecutată cu mare pompă în biserica aşa numită *domnéscă* după fundatorii ei. Acéstă biserică renoită şi zugrăvită din nou fù în acea ḑi sânţită de către archiereulŭ *Inocentie Ploeşteanulŭ*, vicarulŭ mitropoliei din Bucurescī, de a cărei eparchiă ţine acestŭ judeţŭ, asistatŭ de doi preoţī bĕtrânī şi trei diaconī, din carī unulŭ ţinea cârja archiereului. Cântările erau esecutate de unŭ corŭ localŭ.

Mai'nainte de începerea liturgiei, archiereulŭ rostì o predică de ocasiune, în care îndemnl pe creştinii la ajutarea şi susţinerea sântelorŭ locaşurī, într'unŭ limbagiu elegantŭ şi curatŭ românescŭ, fără amestecare de vorbe ungurescī şi slavonescī, cum scriu de unŭ timpŭ încóce gazetarii din capitală şi de aiurea; cu tóte acestea nimenī nu s'a plânsŭ că nu l'a înţelesŭ.

După aceea archiereulŭ începù sânta liturgiă cu asistenţa de mai susŭ, pe care o executà cu unŭ tonŭ înaltŭ, după cum obişnuia fericitulŭ episcopŭ Lemeni dela

---

sute de mii suflete, acum la bĕtrâneţele sale atâtŭ de înaintate nu mai voesce sĕ auḑă de schimbărī, de reforme, lasă însĕ prin dispoşiţiunile sale fondurī nouĕ, din ale cărorŭ veniturī succesorulŭ cu consistorulŭ sĕu póte lucra înainte, ameliorândŭ până unde sufere legile escepţionalī şi unele maxime de statŭ, care apĕsau cerbicea Românului.

Pe câtŭ ne aducem aminte, suma totală a fondurilorŭ Blaşiului cu totŭ ce rĕmăsese dela Bobŭ, afară de domeniu, după inventariele încheiate se evaluase la 400,000 florinī monetă convenţională (ceva peste 1 milionŭ de francī). Sumă modestă, însĕ totŭ respectabilă pentru unŭ clerŭ, alŭ cărui episcopŭ cu consistoriulŭ sĕu înainte de aceea cu 100 de anī nu avuse nicī unde sĕ-şī plece capulŭ, necum sĕ aibă şcóle şi seminarŭ.

Vacanţa până la confirmare definitivă, la hirotoniă, instalare şi transpunerea domeniului dela fiscŭ la nou alesulŭ episcopŭ Ioanŭ Lemeni a duratŭ doi anī. Capitululŭ însĕ şi cu vicarulŭ Lemeni, care urmase lui Dimitrie Caianŭ rĕposatŭ în urma unei rĕcelī periculóse, n'au aşteptatŭ nicī până la ocuparea scaunului, ci îndată din 1831 s'au şi apucatŭ de reforme, care apoi s'au continuatŭ mereu câţī-va anī, şi credemŭ, că este bine a le însemna şi la loculŭ acesta pentru posteritate.

Conformŭ normativelorŭ vechī ale guvernului centralŭ, şcólele primare confesionale catolice cunoscute cu titlu de „normalī regescī“ avéu sĕ fiă de 4 clase séu despărţăminte, gimnasiile de 5, liceele după facultăţī, de 2, cursŭ filosoficŭ împreunatŭ cu sciinţele matematice şi cu fisica, totŭ de doi anī cursŭ juridicŭ. In Blaşiu esistase până în 1831 din liceu numai unŭ cursŭ macru de unŭ anŭ pentru psichologiă şi logică, altŭ nimicŭ. Din acelŭ anŭ înainte se mai înfiinţară pentru liceu trei catedre cu trei profesorī, de istoriă, de algebră şi geometriă, de sciinţele fisice, la care se înţelegea şi chemia, éră cursulŭ se făcù de doi anī. La reformele acestea ale instrucţiunei publice consistorŭ şi episcopŭ au întîmpinatŭ numai o dificultate cu înfiinţarea catedrei de istoria universală, pe care guvernulŭ de atuncī nicī decum nu avea plăcere a o vedé şi în Blaşiu; se şi căutau pretexte ca sĕ o sisteze; mai în urmă aflară, că nu se ajungŭ veniturile pentru salarulŭ unui profesorŭ. Atuncī episcopulŭ declarà, că şi acelŭ salarŭ îlŭ va da dênsulŭ din veniturile sale, precum a şi făcutŭ.

In locŭ de facultate teologică, seminariştii, carī trebuia sĕ fiă aleşī numai din cei veniţī cu absolutorŭ dela vre-o facultate filosofică, unii şi dela cea juridică, avuseră sĕ asculte $2^1/_2$ anī prelegerī din dreptulŭ canonicŭ, dogmatică teologiă morală şi ceva exegetică. Dela 1831 acele cursurī au fostŭ lărgite pe 4 anī şi amplificate mai cu tóte studiile câte se propuneau la facultatea teologică din Viena; se cultiva cu multă grijă mai alesŭ istoria eclesiastică şi dreptulŭ canonicŭ. Se înţelege că profesorii dela facultatea teologică încă s'au îmulţitŭ după trebuinţă. (Va urma.)

Petrea voiniculŭ.

Baladă poporală din Ardélŭ.

I.

Strigă Petrea dela juncī,
Dela juncī de printre luncī,
Nime'n lume nu-lŭ aude,
Numai draga maică-sa
Din pórta vecină-sa
Şi din gură cuvênta:
— Petre, Petre, fĕtulŭ meu,
Séu merindea ţī-ai gătatŭ,
Séu te-a lovitŭ dorŭ de satŭ,
Séu opincile ţī-ai ruptŭ,
Séu juncii ţi-i-ai perdutŭ?
— Nicī merindea n'am gătatŭ
Nicī m'o lovitŭ dorŭ de satŭ,
D'am fostŭ tare ustenitŭ,
M'am culcatŭ şī-am adurmitŭ,
Şi la mine o venitŭ
  Şérpe laurŭ
  Bălaurŭ.
Jumĕtate m'a mâncatŭ,
Jumĕtate nu mĕ póte,
De curele 'nţîntelate,
De cuţite ascuţite,
De furcuţe întrargintite.
Maică, bagă mâna 'n sînŭ
Sĕ mĕ cureţī de verinŭ!
— Mâna 'n sînŭ nu oiu băga,
Fără mână nu potŭ fi,
Fără tine potŭ trăi.

II

Strigă Pĕtrea dela juncī,
Dela juncī de printre luncī,
Nime'n lume nu-lŭ aude,
Numai dragă soru-sa
Din pragulŭ vecină-sa
Şi din gură cuvênta:
— Petre, Petre, frate dulce,

Blaşiu; ér axionulŭ (Cuvine-se cu adevěratŭ) îlŭ cântă înaintea iconostasului ântâiulŭ diaconŭ, unŭ bărbatŭ voinicŭ, cu unŭ glasŭ, care nu numai ómenilorŭ, ci şi ângerilorŭ a trebuitŭ sě le placă. In timpulŭ Pricesnei mai rostì unŭ discursŭ unŭ Institutorŭ de clasele primare de aicĭ, d. Simionescu, în care înălţă limba, biserica şi şcóla română şi recomandă poporului păstrarea acestorŭ clenodii naţionale.

Biserica este mare, în întru spaţiósă, zugrăvită frumosŭ, ér mai alesŭ têmpla fórte strălucită. Ca inscripţiune are în întru de-a-drépta uşei lângă portretulŭ domnescŭ, scrisă de acum cu litere latine acésta: „Petru alŭ III-lea Voevodŭ, fiiulŭ lui Mircea alŭ II-lea şi alŭ d-nei Cheajna, primŭ fondatorŭ alŭ acestei Sf. Bisericĭ în anulŭ 1552“. Ér de-a-stânga lângă portretulŭ dómnei: „Dómna Cheajna, soţia lui Mircea alŭ II-lea Voevodŭ, prima fondatóre a acestei Sf. Bisericĭ în anulŭ 1552“.

Afară de-a-stânga uşei este o inscripţiune mai lungă scrisă cu litere cirile împletite, pe care n'am avutŭ timpŭ a-o descifra, fiindŭ albă şi nu se póte ceti bine, până când unŭ văpsitorŭ, care lucréză încă la biserică, o va văpsi cu negru, după cum elŭ ne spunea.

A doua ḑi, Lunĭ în 31 Iulie se făcù în biserică unŭ parastasŭ, mare celebratŭ de trei preoţĭ din locŭ, pentru sufletele fondatorilorŭ şi titorilorŭ bisericei, cu pomelnice numeróse.

Dascălulŭ.

Dela Mehadia.

Se vede, că „patrioţii“ nu se pré pórtă delicatŭ cu lumea, care visitéză băile dela Mehadia, căcĭ étă ce scrie în „Rumänischer Lloyd“, între altele, d-lŭ Oswald Neuschotz, redactorutŭ fóiei periodice „României literare“, ce apare în limba germână în Bucurescĭ:

Kérem, domnule, *kérem*, mulţĭ Românĭ suntŭ la băile herculane. *Kérem*, e fórte frumosŭ, *kérem*, fórte romanticŭ, *kérem*!“

Kérem! Kérem! Kérem!

Ungurulŭ e politicosŭ, asta trebue sě i-o recunossŭ, *kérem*! dér elŭ póte da dovedĭ şi despre contrarulŭ, *teremtete*! numai sě nu cerĭ ceva românesce în Mehadia, *kérem*, altfelŭ îndată te tredescĭ c'unŭ *teremtete*, încâtŭ mustaţa rĕsucită cu behe, *kérem*, se'nroşesce mai tare decâtŭ nasulŭ lui. O doină? *teremtete*! Unŭ cérdaşŭ? *Kérem*, *kérem*, de o miiă de orĭ *kérem*!

Mehadia are nouě din ḑece părţĭ Românĭ, dér din ḑece bucăţĭ musicale, *kérem*, abia auḑimŭ una românéscă. *Teremtete Magyar!* Asta-i pré multŭ! . . .

. . . *Teremtete*! Nicĭ o politică! *Magyarország*, *kérem*, nu sufere espectorărĭ în gura mare, *kérem*! Aicĭ e *Magyasország*, *kérem*! *Teremtete*! ai înţelesŭ? . . .

. . . Domnule Maghiarŭ, *kérem*, pórtă-te mai frăţesce cu fii verḑilorŭ Carpaţĭ, *kérem*!

Vorŭ înţelege şoviniştii acestŭ înţepětorŭ sarcasmŭ?

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Pesta, 24 Augustŭ. Ministrulŭ de comerţŭ a hotărîtŭ sě introducă dela 16 (28) Augustŭ unŭ nou trenŭ acceleratŭ între Pesta şi Predealŭ. Trenulŭ va pleca în fiecare ḑi din Pesta la 9 óre 20 minute séra şi va sosi în fiecare ḑi la 2 óre 4 minute după améḑĭ în Predealŭ. Va pleca din Predealŭ la 12 óre 50 minute şi va sosi în Pesta la 7 óre 15 minute diminéţa.

Viena, 24 Augustŭ. Şahulŭ Persiei a sositŭ după améḑĭ aci fiindŭ primitŭ de Maiestatea Sa.

Metz, 24 Augustŭ. Părechia împěrătéscă a sositŭ la améḑĭ aci, fiindŭ primită cu ovaţiunĭ măreţe.

Londra, 24 Augustŭ. La greva lucrătorilorŭ din docurĭ s'au alăturatŭ 4000 de lucrătorĭ streinĭ de pe corăbii. In urma grevei, mii de vase au fostŭ împedecate de a pleca.

EDUCAŢIUNE.

Cum trebue sě fiă crescerea,

ce părinţii o dau copiilorŭ, pentru ca şcóla se-şi ajungă mai cu înlesnire înaltulŭ ei scopŭ.

Motto: Copiiĭ bunĭ suntŭ bucuria părinţilorŭ, temelia şcólei şi fala şi nădejdea îndreptăţită a némului lorŭ.

(Urmare.)

Alŭ patrulea esemplu.

Unŭ studentŭ primì dela colegulŭ sěu dela gimnasiulŭ din S. următórea scrisóre:

„Scumpulŭ meu prietinŭ! Cât de bunŭ şi adevěratŭ prietinŭ îmĭ eştĭ tu şi eu din contră, câtŭ de ticălosŭ!

De douě orĭ mĭ-ai scrisŭ şi m'ai rugatŭ sě nu fiu nepăsătorŭ către tine, şi eu am fostŭ atâtŭ de împetritŭ către acela, care a doveditŭ totdéuna o inimă simţitóre, plină de iubire şi jertfire pentru mine.

O sciu prea bine, că sunt nevrednicŭ de iubirea ta. Şi asta este causa, care era sě mě facă a nu'ţĭ mai scrie de felŭ, ca sě'ţĭ perḑĭ totŭ interesulŭ pentru unŭ ticălosŭ de omŭ, *care s'a făcutŭ pe sine ucigaşulŭ sěu.*

De sigurŭ te înspăimênţĭ, cetindŭ acéstă mărturisire. Dér voiescŭ sě'ţĭ descoperŭ ţie mai bine totŭ, decâtŭ sě ducŭ cu mine în mormêntŭ mâchnirea sufletului meu, fără a ţĭ-o fi descoperitŭ. Ţie unuia am sě'ţĭ descoperŭ tótă starea mea desperată; ţie, cu care am petrecutŭ împreună atâtea óre vesele, şi cu care m'amŭ făcutŭ părtaşŭ la atâtea bucurìi. Dér ce mě mai gândescŭ eu la ḑilele vesele din trecutŭ! Ele'mĭ mărescŭ numai amărîciunea sufletului meu.

De sigurŭ îţĭ mai aducĭ aminte, că la întêlnirea nóstră din urmă, înainte cu unŭ anŭ mě întrebaşĭ îndată, nu cumva suntŭ bolnavŭ, de órece eram cu totulŭ peritŭ în faţă? Eu îţĭ rěspunsei, că suntŭ sănătosŭ, că nu suferŭ de nimicŭ. Dupě închipuirea mea aşa şi era. Trecù apoi câtva timpŭ de atuncĭ, şi fiindŭ odată acasă la tine, pe când tu erai la şcólă, mě apucai şi rěscolìi printre cărţile tale şi dědui de cartea lui Tissot despre „onanie.“ Pentru prima óră auḑisemŭ acestŭ cuvêntŭ. Rěsfoìi cu grabă printrênsa şi mě înspăimêntai, când înţelesei, că aceea, de ce suferiamŭ eu, nu era alta decâtŭ *onania*, pěcatulŭ celŭ practicasemŭ câţĭ-va anĭ. Cetìi mai departe despre urmările înfricoşate ale acestui viţiu şi de atuncĭ suntŭ totŭ tristŭ, totŭ pe gândurĭ. Ruşinea şi căinţa nu'mĭ mai dau pace nicăirĭ, şi pentru mine a încetatŭ orĭ-ce bucuriă, orĭ-ce plăcere. Din ḑi în ḑi vědŭ că slăbescŭ totŭ mai tare. Plângŭ şi nu cutezŭ a spune niměnui suferinţa mea. Inainte de a ceti cartea aceea, nu sciam că o sě aibă astfelŭ de urmărĭ înfricoşate. Săvîrşisemŭ păcatulŭ în ascunsŭ. Nimenĭ nu'mĭ spuse unŭ cuvêntŭ măcarŭ, nimenĭ nu'mĭ dete nicĭ o povaţă. Acuma mĭ-am venitŭ la minte; acuma mě reţinŭ, déră ce folosŭ! Puterile 'mĭ scadŭ din ḑi în ḑi. Mereu simtŭ slăbiciune în totŭ trupulŭ. Am rěmasŭ numai pelea şi osulŭ. Mě înspăimêntŭ sě'mĭ vědŭ chipulŭ în oglindă. Atâtŭ de peritŭ suntŭ acum la faţă.

Tata mě întrébă adeseorĭ; „Ce-i cu tine? Ce'ţĭ e? Eştĭ bolnavŭ? Spune'mĭ, ce'ţĭ lipsesce?“

Sěrmana mamă de asemenea e totŭ tristă şi în neliniştirea sa nu'mĭ mai dă pace cu întrebările, sě'i spunŭ adevěrata pricină a melancholiei mele.

Doctorulŭ mě silesce în fie-ce ḑi sě iau medicină, care suntŭ sigurŭ, că nu'mĭ e de nicĭ unŭ folosŭ.

Ach, scumpulŭ meu prietinŭ! mě cuprindŭ fiorĭ de mórte, *când mě gândescŭ, că n'o sě mai ajungŭ primăvéra viitóre.*

Mustrările, neliniştea sufletului precum şi bóla însaşĭ mě facŭ sě'mĭ iesŭ uneorĭ din fire.

Aşŭ avé mare plăcere sě stau puţinŭ de vorbă cu tine, căcĭ pare că mě simţŭ mai uşuratŭ sufletesce, déră suntŭ atâtŭ de slăbitŭ, încâtŭ nu mai potŭ purta condeiulŭ.

O rugăciune am către tine. Nu mě da cu totulŭ uitărei. Tu eştĭ virtuosŭ. Tu n'ai avutŭ nefericirea sě cadĭ în prăpăstiile acestui pěcatŭ înfricoşatŭ, tu ţĭ-ai păstratŭ curăţenia trupului şi a sufletului těu, — rógă-te lui Dumneḑeu, sě aibă milă de mine păcătosulŭ, sě mi-se uşureze suferinţele. Rógă'lŭ să'mĭ păstreze celŭ puţinŭ întregimea minţii, ca sě nu cadŭ în pěcatulŭ desnădăjduirei. Asta este cea mai ferbinte a mea rugare către tine.“

(Va urma.)

ECONOMIA.

Regule pentru păstrare.*)

II.

Amŭ arătatŭ în rêndulŭ trecutŭ, că regulele pentru păstrare suntŭ: a) Cheltuesce mai puţinŭ decâtŭ câştigĭ. b) Plătesce totdéuna cu banĭ gata, nu face în nicĭ unŭ felŭ de împrejurărĭ datorii. c) Nu face nicĭodată cheltuelĭ pe socotéla unui căştigŭ nesigurŭ, ce încă îlŭ aştepţĭ.

Mai departe, amŭ ḑisŭ, este de lipsă pentru o bună economisire ca fiă-cine *sě pórte socotélă* într'unŭ registru (catastihŭ) *despre tóte venitele şi cheltuelile sale.* Unŭ bărbatŭ, căruia îi place ordinea, îşĭ cunósce înainte trebuinţele, dér scie totodată şi de ce mijlóce dispune. Acésta îlŭ împedecă sě cheltuéscă mai multŭ decâtŭ îi aducŭ venitele sale.

Cei mai mulţĭ însě n'au încă nicĭ o înţelegere pentru purtarea socotelelorŭ economiei lorŭ casnice. Pe când lucrătorulŭ îşĭ ḑice: „totŭ nu'mĭ ajută nimicŭ, şi aşa d'abia trăescŭ cu ce am“, clasele de mijlocŭ şi mai înalte ale poporaţiunei credŭ din contră, că

*) Urmare din Nr. 159 alŭ „Gazetei“. După Smiles-Schramm.

Orĭ merindea ţĭ-ai gătatŭ,
Orĭ te-o lovitŭ dorŭ de satŭ,
Orĭ opincile ţĭ-ai ruptŭ
Orĭ juncii ţi-i-ai perdutŭ?
— Nicĭ merindea n'am gătatŭ
Nicĭ m'a lovitŭ dorŭ de satŭ,
Nicĭ opincile mĭ'am ruptŭ
Nicĭ juncii nu i-am perdutŭ,
D'am fost fórte ustenitŭ
M'am culcatŭ şĭ-am adurmitŭ
Şi la mine au venitŭ
Şérpe laurŭ
Bălaurŭ.
Jumětate m'a mâncatŭ,
Jumětate nu mě póte
De curele 'nţîntelate,
De cuţite ascuţite,
De furcuţe argintite.
Soră, bagă'ţĭ mâna'n sînŭ
Sě mě cureţĭ de verinŭ!
— Mâna'n sînŭ nu oiu băga,
Fără mână nu potŭ fi,
Fără tine potŭ trăì.

III

Strigă Petrea dela juncĭ,
Dela juncĭ de printre luncĭ,
Nime'n lume nu'lŭ aude,
Numai draga drăguţa
Din căsuţa mamă-sa
Şi din gură cuvênta:
— Petre, Petre, dragulŭ meu,
Orĭ merindea ţĭ-ai gătatŭ,
Orĭ te-o lovitŭ dorŭ de satŭ,
Orĭ opincile ţĭ-ai ruptŭ,
Orĭ juncii ţi-i-ai perdutŭ?
— Nicĭ merindea n'am gătatŭ,
Nicĭ m'o lovitŭ dorŭ de satŭ,
Nicĭ opincile mĭ'am ruptŭ,
Nicĭ juncii nu i-am perdutŭ,
D'am fostŭ fórte ustenitŭ,
M'am culcatŭ şĭ-am adurmitŭ,
Şi la mine au venitŭ
Şérpe laurŭ
Bălaurŭ.
Jumětate m'a mâncatŭ,
Jumětate nu mě póte,
De curele înţîntelate,
De furcuţe întrargintite,
De cuţite ascuţite.
Mândră, bagă'ţĭ mâna'n sînŭ,
Sě mě cureţĭ de verinŭ!
— Mâna'n sînŭ eu oiu băga,
Fără mână potŭ trăì,
Fără tine nu potŭ fi.

Almus.

Câtea'n varḑă.

Poveste culésă de pe malurile Dunării

de

P. Ispirescu.

A fostŭ odată ca nicĭ-odată, etc.

A fostŭ odată unŭ Sêrbŭ. Elŭ avea o spuḑă de copii, şi era aşa de ţigănosŭ, de-şĭ mânca de sub unghii, cum se ḑice. Când se ducea şi elŭ, ca toţĭ ai lorŭ, prin sate sě cumpere grâu séu alte bóbe ca sě facă negoţŭ, apoi nu era destulŭ că se tocmea cu bietulŭ Românŭ tocmélă ca la uşa oborului, nu era destulŭ că rădea baniţa cum îi plăcea lui, nu era destulŭ că lua 21 de baniţe în chilă în locŭ de 20, apoi se ţigănĭa până i se ura Românului, cerêndŭ sě-i mai adauge pe de-asupra câte-o jumětate de baniţă. Şi Românulŭ îi da, numai sě se cortorosésca de atâta cerşitoriă şi sě scape de gheonóia caţa dracului.

Incolo era omŭ de casă, trăia bine cu Sêrbóica lui, şi cuprinsulŭ lorŭ era cuprinsŭ. Nevasta lui tótă ḑiua muncea şi astêmpěrŭ nu mai avea. Spuḑa aia de copii o făcea de multe orĭ sě nu scie unde-i stă capulŭ de lucru. Veḑĭ că fusese rodnică Sêrbóica. Copiiĭ lorŭ, povestea cântecului:

Doi în braţe,
Doi în maţe,
Doi de póle li-s'agaţă:
Şi Marica,
Şi Săftica,
Dar Mateiŭ,
Şi Dolofeiŭ,
Care sunt mai mititeĭ...

Şi aşa crescură copiiĭ, mai cu chiu, mai cu vai, până ce ălŭ mai mare se făcù de însuratŭ.

Umblà Sêrbulŭ, umblà Sêrbóica ca să-şĭ găsésca nuroră, şi o şi bobiră. Ei auḑiră de fata unui Românŭ bogatŭ, chĭaburŭ, care era şi frumósă, şi cu zestricică, şi împodobită cu tóte darurile.

Se duseră în peţitŭ. Făcură vorbă şi logodna fù gata. Nu trecù multŭ, şi unde mi-ţĭ trântiră o nuntă, de mi-orŭ pomeni-o satele din préjma lorŭ.

Sêrbóica nu mai putea de bucuriă, că i-a venitŭ acum ajutorŭ în casă. Nuroru-sa érăşĭ, inimósă cum era ea de felulŭ ei, nu lăsa pe sócra să facă ea tótă tréba: une-orĭ îi lua mătura din mână şi mătura ea; alte-orĭ alerga înaintea vitelorŭ, când veniau dela păşune, şi le îngrijia, éră sócra se odihnia; ba sě aducă apă próspětă dela fântână, ba sě gătéscă, ba una, ba alta; mě rogŭ, ca tînĕră ce era, se întorcea într'unŭ călcâiu, şi nu lăsa pe al-de sócra sě se ostenéscă, căcĭ de! o şi ajunsese vîrsta.

Sêrbulŭ nu vrea sě scie de nicĭ unele d'alŭ de astea. Când se punea la masă, elŭ îmbuca iute, hap! hap! înghiţia pe nemestecate şi se scula.

Toţĭ copiiĭ se cam învěţaseră cu obiceiulŭ tatălui lorŭ, şi îmbucau care mai iute, care mai încetŭ, cum puteau şi ei.

Nurora, care nu le scia apucăturile, socotia că, odată masa pusă, sě mănânce, sě se sature, că era destulŭ dela mila Domnului. Şi săritóre cum era, du-te încolo de adă poşidicului, ba apă, ba alte alea, ba împacă p'ălŭ de scâncesce, ba fă aia, ba fă aia-l'altă

Sêrbóica sta greu, şi-ĭ rîdea inima

n'au lipsă de a duce socotélă, căcĭ au totŭ ce le trebue. Şi totuşĭ pentru tóte clasele societăţiĭ purtarea uneĭ bune socotelĭ despre veniturĭ şi cheltuelĭ este de cea mai mare însemnătate şi de celŭ mai mare folosŭ. In economia casei purtarea socotelelorŭ e cu deosebire tréba femeii (a găzdóiei). Femeii unui lucrătorŭ póte sĕ-i fiă de multe-orĭ fórte greu de a eşi la căpĕtâiu cu banii ce-i primesce dela bărbatulŭ ei pe sĕptĕmână; dér sĕ-şĭ facă numai odată socotéla pe hârtiă despre cheltuelile ei şi îndată va găsi, că pentru multe lucrurĭ nu póte sĕ cheltuiéscă atâta, şi asemĕnêndŭ preţurile cumpĕrării, póte vedé că multe victualii se potŭ cumpĕra mai favorabilŭ şi întrebuinţa mai bine. Ér pentru femeile din clasele de mijlocŭ şi mai înalte acestŭ modŭ de a purta socotélă despre tóte e şi mai rentabilŭ.

La avantagele economice ale unei bune rĕnduelĭ şi socotelĭ în economia casei se mai adauge încă şi însemnătatea *morală* a ei, efectulŭ bunŭ ce-lŭ are pentru *crescerea* copiilorŭ, când se învaţă şi ei de micĭ a avé înţelesŭ pentru socotéla economică a casei. Patróna casei (găzdóia) sĕ însemne una după alta cheltuielile casei, ér pe fiica ei sĕ o însărcineze de a încheia în fiecare lună socotéla după diferitele classe de spese — adecă câtŭ s'a cheltuitŭ pe lună pentru pâne, carne, untŭ, petroleu, lemne ş. a.—şi ea, mama, sĕ supravegheze aceste socotelĭ. „Avêndŭ a mână unŭ asemenea conspectŭ“, dice statisticulŭ Dr. E. Engel, „curêndŭ putemŭ descoperi, décă se cere neapĕratŭ ca economia casei sĕ se mai restrîngă, unde se póte economisi şi păstra mai multŭ cu succesŭ şi fără a jertfi alte scopurĭ însemnate ale familiei şi ale economiei casnice.“

Adevĕrata chiămare a femeii este dér vatra casei, ea de aicĭ póte sĕ influinţeze puternicŭ asupra vieţei sociale a poporului prin tr'o conducere înţeléptă a economiei casnice. Dér pentru ca sĕ-şĭ pótă împlini acéstă mare şi nobilă chiămare, femeia înainte de tóte trebue sĕ scie ceti, scrie şi socoti bine. De aicĭ se vede câtŭ de folositóre, însemnate şi necesare suntŭ stăruinţele pentru instrucţiunea şcolară a fetiţelorŭ.

Totŭ aşa de neapĕratŭ ca purtarea socotelelorŭ este însĕ ca *ochiulŭ stăpânului şi alŭ stăpânei casei sĕ îngrijéscă ca nimicŭ sĕ nu se piĕrdă, ca tóte lucrurile sĕ fiă întrebuinţate după a lorŭ menire şi tóte sĕ fiă la loculŭ lorŭ şi tóte sĕ se facă aşa cum se cuvine şi cum pretinde buna rĕnduélă.* Căcĭ dice proverbulŭ: „ochiulŭ stăpânului îngraşă caii“ şi „stăpânulŭ c'unŭ ochiu vede mai multŭ decâtŭ sluga cu patru ochĭ.“ Chiar şi ómenilorŭ bogaţĭ şi cu posiţiune înaltă nu le servesce spre necinste, décă ei înşişĭ se interesézá de afacerile lorŭ. Şi ómenii cu mijlóce modeste au chiar *mare lipsă*, ca ochiulŭ stăpânului sĕ vĕdă după tóte, décă este ca economia şi afacerea lorŭ sĕ nu dea înderĕtŭ.

Este greu a stabili o *margine* anumită pentru economisire. In tótă întêmplarea însĕ credemŭ, că nu este numai necesarŭ, ci că nicĭ nu e prea greu a economisì aşa, ca sĕ dobêndimŭ unŭ prisosŭ cam de una a decea parte din venitŭ. In totŭ casulŭ e mai bine a păstra pré multŭ, decâtŭ a cheltuì pré multŭ.

Nevasta unui funcţionarŭ micŭ din Germania, care era lăudată ca bună găzdóiă, fiindu întrebată cum iese cu socotéla, a împărtăşitŭ următórele: „Noi suntemŭ 5 persóne, bărbatulŭ meu e funcţionarŭ şi are unŭ salarŭ de 1350 mărcĭ (cam 800 fl., marca socotită cu 60 cr.) Acestŭ venitŭ îlŭ împarţimŭ aşa: pentru economia casei 600 mărcĭ, pentru îmbrăcăminte 220 m. (adecă 120 m. pentru bărbatŭ şi 100 m. pentru mine şi copii), chiria casei 120 m., lemne 60 m., grădina de copii şi banĭ de şcólă 36 m., dare 28 m., banĭ de busunarŭ pentru bărbatŭ 130 m., doftorulŭ şi farmacistulŭ (apotecarulŭ) 30 m., pentru gazetă 6 m. Face laolaltă suma de 1230 m. Banii pentru economia casei se împartŭ în tótă luna aşa: 21 panĭ à 40 pfenigĭ (o marcă are o sută pfenigĭ, prin urmare $1^2/_3$ pf. face 1 cr. v. a.) laolaltă 8 m. 40 pf., untŭ 11 m., prândulŭ pe sĕptĕmână în termenŭ mediu 50 pf pe di, laolaltă 13 m., Dumineca 1 m. séu în totalŭ 4 m., lapte 6 m. 30 pf., petroleu 1 m. 50 pf., săpunŭ 1 m. 20 pf., cafea 2 m. 40 pf., făină pentru copilŭ 90 pf., zahar, spirtŭ, ş. a. 1 m. 70 pf., acésta face laolaltă pe lună 50 mărcĭ. Ne rĕmâne dér pe fiă-care anŭ unŭ prisosŭ de 120 mărcĭ, care îlŭ ducemŭ la casa de păstrare“.

Economiă trebue sĕ facă şi cel cu stare bună, tocmai aşa ca şi omulŭ cu mijlóce puţine. Numai cu ajutorulŭ economiei, precum bine observă vestitulŭ economistŭ *Roscher*, póte fi şi liberalitatea (dărnicia) adevĕrată, durabilă şi plină de róde.

Doi locuitorĭ dintr'unŭ satŭ, care a arsŭ, merseră din comună în comună spre a aduna contribuirĭ dela binefăcĕtorĭ. Intr'unŭ locŭ ajunseră la o mare curte ţĕrănéscă. Ţĕranulŭ se afla tocmai dinaintea uşei. Elŭ certa aspru pe sluga lui, că a lăsatŭ funiile, de carĭ au fostŭ legaţĭ boii, peste nópte în plóiă şi că nu le scie păstra bine. Audindŭ acésta de departe cei doi ţĕranĭ colectanţĭ, dise unulŭ cătră celălaltŭ: „Am păţit'o, ăsta-i unŭ sgârcitŭ mare, dela elŭ nu vomŭ căpĕta mai nimicŭ!“ Ei însĕ au fostŭ fórte bine trataţĭ de ţĕranŭ şi îi istorisiră nenorocirea lorŭ. Ţĕranulŭ le dădù de mâncare, le dăruì frumoşĭ banĭ şi le făgăduì, că va trimite şi câteva gălete de grâu de sĕmênţă în satulŭ nenorocitŭ. Oamenii se mirară de binefacerea lui. Ei îi mărturisiră la prândŭ, că la începutŭ l'au ţinutŭ de omŭ sgârcitŭ, pentru că a certatŭ aşa de aspru pe sluga din causa unui lucru aşa micŭ. „Iubiţii mei“, rĕspunse ţĕranulŭ celŭ avutŭ, „tocmai de aceea, pentru că suntŭ păstrătorŭ, îmĭ rĕmâne încă atâta, ca sĕ potŭ ajuta şi pe nenorociţĭ.“

Celŭ ce cheltuesce totŭ venitulŭ sĕu pentru sine, nu póte sĕ ia parte la opera milei şi a binefacerei, nu póte sĕ dea nicĭ măcarŭ copiilorŭ sĕi o crescere cum se cade şi sĕ-i aducă aşa departe, ca sĕ pótă cu prospecte bune păşi pe cărarea vieţei. Chiar şi la cele mai marĭ talente se rĕsbună negligiarea păstrării.

Tipurĭ din viéţa animalelorŭ.

Pentru poporŭ şi tinerime de Dr. Carol *Rothe*.

Traducere liberă.

Animalele vertebrate.

Mamiferele.

(Urmare.)

Unele despre vulpĭ.

O altă vulpe avea fórte mare plăcere de a mânca pasĕrĭ micuţe. Spre a le puté prinde ea întrebuinţa o apucătură de totului totŭ viclénă. Ea mergea dela o tufă la alta, se aşeda câtŭ era de lungă curmedişŭ josŭ înaintea tufei şi bătea cu códa în tufă. Sĕrmana pasĕruică spăriată fugea pe cealaltă parte a tufei însĕ spre rĕulŭ ei, căcĭ sbura chiar în gura inimicului. Aşa făcea vulpea dela o tufă la alta până ce îşĭ stêmpĕra fómea.

* * *

O vulpe îmblândită zăcea legată de unŭ lănţuşŭ în curte şi primea în tótă améda câte unŭ blidŭ plinŭ de mâncare. După ce 'şĭ mânca améda veneau mai multe păsĕrele, carĭ voiau sĕ se bucure de rĕmăşiţele din plidŭ. Vulpea s'a încercatŭ de mai multe-orĭ ca sĕ le prindă, dér n'a fostŭ norocósă. Mai ântâiu s'a aşedatŭ în apropierea blidului, ca astfelŭ sĕ pótă prinde paserile, dér acestea erau mai iuţĭ şi nu voiau a fi prinse de vulpe. După mai multe încercărĭ zădarnice se aşeda cocóna vulpe pe spinare şi se prefăcea că dórme, care împrejurare a făcutŭ pe pasĕrile încredute încâtŭ sburau încóce şi în colo peste vulpe, cu care prilejŭ vulpea prindea în tótă diua multe păsĕrele.

Douĕ vulpĭ la vênătóre.

Intre multele esemple, din carĭ se póte conchide la însuşirile animalelorŭ, de a-şĭ face împărtăşirĭ, trebue sĕ se amintéscă şi următorulŭ esemplu:

Unŭ vênătorŭ a observatŭ în o séră cu ocasiunea unui vênatŭ prin pădure cum urmărea o vulpe pe o sêrmană mâţă. Vĕdêndŭ mâţa, că vulpea se apropiă cu îndrăsnélă de ea s'a întorsŭ cu faţa cătră ea, a începutŭ a da semne de nemulţămire, ş'a încovoiatŭ spinarea şi nu ş'a luatŭ privirea de pe vulpe. Acésta a statŭ érăşĭ pe locŭ şi se uită asemenea la mâţă; când a încercatŭ a se apropia şi mai tare de mâţă, acésta a datŭ şi mai tare semne de nemulţămire şi inimiculŭ ei adecă vulpea a aflatŭ de bine a se retrage

După puţinŭ timpŭ însĕ érăşĭ a venitŭ, dér nu singură ci încă cu o prietină şi acum amêndouĕ vulpile au datŭ năvală asupra mâţei, care vĕdêndŭ strîmtórea n'a mai ţinutŭ nicĭ o luptă, ci s'a retrasŭ iute pe unŭ pomŭ din apropiere.

Óre nu este şi acésta unŭ semnŭ de socotinţă ce-o posedŭ animalele?

Lupulŭ.

Cine va fi auditŭ dintre poveştile despre cumetrulŭ lupŭ, póte că vorŭ crede că lupulŭ este unŭ animalŭ cam prosticelŭ. Dér nu este aşa. Lupulŭ nicĭ decum nu stă îndĕrăptulŭ némurilorŭ sale în privinţa vicleniei. Şi cutare faptă viclénă, prin care se preamăresce vulpea tocmai aşa de bine sĕ póte istorisi şi despre lupŭ.“ Despre acésta numai vre-o câteva esemple.

In mai multe ţinuturĭ este obiceiulŭ că caii, măgarii şi boii pascŭ în decursulŭ verei pe câmpurĭ deschise. Intr'o séră a observatŭ unŭ ţĕranŭ pe loculŭ de păşune cum unŭ lupŭ totŭ da rótă îm-

---

că are aşa nuroră vrednică, şi săritóre, şi îndemânatică.

Când pănă sĕ se aşede şi fata la masă sĕ mănânce, étă că Sêrboteiulŭ se scólă şi dice:

Mâncatŭ
nemâncatŭ,
sculatŭ,
Dumnedeu săturatŭ.

Şi toţĭ se sculau, strîngeau masa şi-şĭ vedeau de trébă.

Fata se scula nemâncată.

Adĭ aşa, mâne aşa, pănă la sĕptĕmâna. Când se duseră şi tinerii cu ploconulŭ la părinţii fetei sĕ facă şi ei, de! cale primară, ea se dete pe lângă mă-sa, şi-i spuse, că de trăitŭ ar trăi bine cu bărbatulŭ, déră socru-sĕu cu apucăturile lui o lasă nemâncată. Se sfêrşise biata fată, şi era pocâltită de fóme.

Mumă-sa spune tatălui fetei şi fratelui ei, căcĭ fata avea şi frate, unŭ voinicŭ deşgheţatŭ şi deşteptŭ, cum e bunŭ Românulŭ sĕ-lŭ ai mână dréptă.

Acesta cum audì, se gândì niţelŭ, şi dise: Lasă că desbărŭ eu pe cuscru de cusurulŭ ăsta.

A doua-di flĕcăulŭ se duse pe la cuscru-sĕu, ia aşa într'o dóră, tocmai în timpulŭ mesei. Elŭ însĕ se pregătise de atâtea tivguleţe, câţĭ broscoi avea socrulŭ soru-sei. Îlŭ poftiră la masă, déră elŭ spuse, că dela masă s'a sculatŭ şi a venitŭ pe la dênşii numai aşa în trécĕtŭ.

Se puseră la masă. Copiii începură unulŭ sĕ céră apă, după dênsulŭ altulŭ altŭ ceva, după elŭ altulŭ te miră de ce începù a scânci. Fata voì sĕ se scóle sĕ le facă voia. Déră frate-sĕu îi dise: şedĭ soru-mea, de mănâncă, că împacŭ eu copiii.

Puse fie-căruia câte o tivguliţă cu apă dinainte, dete unuia, care scância, vr'o douĕ-trei bóbe de năutŭ prăjitŭ, altuia câteva stafide, şi toţĭ tăcură, şi toţĭ mâncară. Udrina-glava nu băga de sémă unde bate cuscru-sĕu. N'apucară însĕ sĕ se sature, şi Sêrbulŭ sculându-se dise:

Mâncatŭ
nemâncatŭ,
sculatŭ,
Dumnedeu săturatŭ!

Toţĭ se sculară, strînseră masa şi se apucară de lucru, care-şĭ pe la trebile lorŭ.

Fata se dete pe lângă frate-sĕu şi-i şoptì: bogda-proste, frate, că mâncai şi eu de mĕ săturai.

A doua di tatălŭ fetei poftì la masă la dênsulŭ pe socru-sĕu, Sêrbulŭ, cu tótă léota lui, cu tótă broştimea lui, şi şedură şi mâncară cu tótă dragostea între rude, şi se săturară de-şĭ făcură burţile duldora haa!...

Sêrbulŭ bleotŭ dă cu cotu, nicĭ acum nu pricepù nimicŭ. A, ma! căpăţînă!

Elŭ, décă se întórse acasă la dênsulŭ, făcea totŭ ce scia. Din ale lui nu eşia, de locŭ, de locŭ.

Fratele fetei, décă vĕdù aşa că îndreptare nu este, dise: Lasă Sêrbule blegŭ, că ţĭ-o cocŭ eu ţie, te voiu face eu sĕ cunoscĭ cine este Românulŭ!

Şi în sĕrbătórea cea mai de aprópe care fù, mânca ţepânŭ acasă la dênşii, apoi aşa sătulŭ se duse la cuscru-sĕu, ca sĕ-lŭ găséscă tocmai la mésă.

Intrândŭ în casă, vĕdù că tocmai se pusese masa, şi dise:

— E! O mie de anĭ pace, cuscre!

— Şi la véră băjeniă, ha! ha! ha!

— Ce mai ala-bala pe aicĭ, pe la D-vóstră, cuscre?

— Ce sĕ fiă! écă muncimŭ ca sĕ trăimŭ.

Şi dându-se mai lângă Sêrbŭ, fratele fetei începù sĕ-lŭ ţie de vorbă şi sĕ nu-i dea rĕspasŭ ca sĕ mănânce.

Ba că una, cuscre, ba că alta, ba că arendaşulŭ a disŭ cutare, ba că stăpânirea a luatŭ mĕsura cutare, şi totŭ astfelŭ pănă vĕdù că soru-sa, care se silea a băga pe sub nasŭ câtŭ mai iute, se cam îndestulase, pe cănd Sêrbulŭ, cu vorba, n'apucase sĕ ia nicĭ de douĕ orĭ din masă.

Cine mâncatŭ,
mâncatŭ;
Cine nu, sculatŭ,
Dumnedeu săturatŭ.

Sêrbului nu-i venì la socotélă, déră n'avù ce face, de ruşine, şi se sculà dela masă nemâncatŭ

Flĕcăulŭ îlŭ luà érăşĭ la vorbă, ba la jocŭ, că tocmai venise unŭ Sêrboteiu d'alŭ lorŭ pe la dênşii cu cimpoiulŭ. Şi jucară, şi vorbiră, pănă înoptară. Atuncĭ flĕcăulŭ cerù sĕ mâie la dênşii, ca sĕ nu se mai ducă nóptea p'întunerecŭ acasă.

Fratele fetei, de jucatŭ, jucase; de vorbitŭ, vorbise; déră ochise tóte lucrurile de prin préjmă şi de prin tindă şi de prin casă. Scia totulŭ ca la dênsulŭ acasă.

Aşternură şi se culcară. Sêrbulŭ nu putea dormi de fóme. Flĕcăulŭ nu dormia, căcĭ pândia sĕ vĕdă ce are sĕ se întêmple. Când, Sêrbulŭ credêndŭ că toţĭ dormŭ, strigà încetişorŭ:

— Nevastă, fă nevastă, dă-mĭ ceva sĕ mănâncŭ, că nu mai potŭ de fóme.

— Da ce, mă, nu eştĭ sdravănŭ? ce sĕ-ţĭ dau eu sĕ mănâncĭ acum la miedulŭ nopţii?

— Orĭ ce-o fi, nevastă, că nu mai potŭ de fóme.

— Ia, du-te şi tu în tindă şi vedĭ de mănâncă niţelŭ lapte bătutŭ din putineiu.

Pănă sĕ se scóle Sêrbulŭ, pănă nu sciu ce, flĕcăulŭ se scólă, şi ca mâţa de uşorŭ, pîşŭ, pîşŭ, se strecóră în tindă şi

prejurulŭ unui catârŭ și se străduia ai veni în apropiere. Catârulŭ era sprintenŭ se întorcea cu degrabă, și svêrlea cu piciórele către lupŭ. Lupta a duratŭ deja unŭ pătrarŭ de óră și ţĕrénulŭ se bucura de curagiulŭ animalului sĕu. In urmă sĕ părea că lupulŭ s'ar fi ostenitŭ, întrerupe lupta și grăbesce către părăuţulŭ din apropiere, în care s'a svêrcolitŭ de vre-o câteva orĭ după cum credea ţĕraulŭ ca sĕ se rĕcorésca. Dér ca fulgerulŭ de iute s'a întorsŭ la prada sa, se scutura cum se cade înaintea lui și îlŭ stropi pe catâru în ochi. In momentulŭ când catârulŭ este silitŭ sĕ-șĭ închidă ochii, lupulŭ i se acaţă de grumadi și-i rupe gâtlejulŭ.

* * *

Lupulŭ se póte și îmblândi. Elŭ cu timpulŭ devine blândŭ ca și unŭ câne și arată faţă de îngrijitorii sĕi o mare atragere. Elŭ se încércă însă adeseorĭ a scăpa și atuncĭ devine érășĭ ce a fostŭ mai înainte, adecă animalŭ răpitorŭ și periculosŭ.

Lupulŭ la vênatŭ de cai.

In Rusia de médă-di luptele dintre lupĭ și cai suntŭ fórte dese. Când lupulŭ atacă pe faţă, atuncĭ întotdéuna este nenorocosŭ. Chiar și unŭ calŭ singurŭ se apĕră ușorŭ de unŭ lupŭ. Chiar și când mai mulţĭ lupĭ atacă o stavă de cai, tare arareorĭ sĕ sfêrșesce lupta prin învingerea lupilorŭ. De aceea ei atacă mai vêrtosŭ pe orĭ ce animalŭ cu vicleșugŭ și îșĭ ajungŭ fórte adeseorĭ ţinţa lorŭ.

Incetișorŭ și cu prevedere se têrăe lupulŭ prin iérba cea mare și împotriva vêntului; căcĭ elŭ scie bine câtŭ de neplăcutŭ este mirosulŭ sĕu pentru cai. In curêndŭ elŭ zăresce o épă ce pasce dimpreună cu mânzulŭ ei, cam depărtatŭ de ceilalţĭ cai. Déră îșĭ trage bine de sémă și nu face pasulŭ nesocotitŭ ca sĕ-o atace dintr'odată; nu, ci pe încetulŭ se totŭ apropiă de mânzŭ, prefăcêndu-se că ar voi sĕ se jóce cu elŭ. Aședêndu-se mânzulŭ ostenitŭ în iérbă, se așédă și lupulŭ. Intre aceste épa totușĭ mirósă ceva neobicĭnuitŭ în iérbă, se sparie și tresare. Lupulŭ îșĭ așédă acum chiar ca cânele botulŭ pe piciórele dinainte, face ochii marĭ, cei mai pretinoșĭ din lume, și începe a da din códă. Urmarea acestei prefacerĭ este deosebită. Décă épa este stângace și fuge către lupŭ, atuncĭ elŭ ca și când baţĭ în pălmĭ îi sare în gâtŭ, îi rupe gâtlejulŭ și apoi o ia la sănĕtósa cu mânzulŭ. Uneorĭ épa este pe câtŭ de prevĕdĕtóre pe atâtŭ de turbată, face larmă și alungă cu fraţii ce-i vinŭ în ajutorŭ pe cumĕtrulŭ celŭ îndrăsneţŭ.

Câte-odată însĕ épa nu este nicĭ stângace nicĭ turbată, ci próstă, cugetândŭ, că décă a vĕdutŭ pe lupŭ dândŭ din códă, ar fi numai unŭ câne pacĭnicŭ; pasce mai departe pe lângă mânzŭ și nu presupune nicĭ o viclenia. In casulŭ acesta învinge lupulŭ într'altŭ felŭ.

Décă épa nu voiesce sĕ se liniștéscă numai decâtŭ, atuncĭ elŭ se retrage puţinŭ, prefăcêndu-se ca și când n'ar avea cu épa nimicŭ de a face; dér elŭ făcêndŭ câte unŭ ocolŭ, vine érășĭ în apropierea mânzului și se așédă într'unŭ locŭ, de unde duce calea chiar oblu la mânzŭ. Mânzulŭ într'acestea s'a ostenitŭ și s'a aședatŭ josŭ în iérbă. Lupulŭ însĕ veghéză din rĕsputerĭ; elŭ ar fi pututŭ de multŭ năvăli asupra mândului, dér elŭ nu se interesézá numai de atacŭ, ci și de aceea, ca sĕ-lŭ pótă duce și sĕ-lŭ mânce în liniște și spre acésta aude pré aprópe pașii epei. Pe câtŭ de fără întrerupere se uită asupra mânzului, pe atâtŭ de agerŭ este cu băgare de sémă și asupra epei, pe care de multŭ nu-o mai vede de iérba cea înaltă; căcĭ ea s'a totŭ dusŭ păscêndŭ și căutândŭ ierburĭ bogate și pline de lapte. Dér ascultă, ce sgomotŭ și sfornăitŭ înădușitŭ! Vai, este lupulŭ la gâtlejulŭ drăgălașului mânzŭ! Trebue sĕ fii acolo ca sĕ vedĭ câtŭ de iute sfertică lupulŭ unŭ astfelŭ de mânzŭ. Adeseorĭ mânzulŭ nicĭ nu mai are timpŭ ca sĕ mai rîncheze și lupulŭ îlŭ mâncă în tótă liniștea.

Cotoiulŭ mintosŭ.

Unŭ esemplu rarŭ de-o bună crescere a arătatŭ unŭ cotoiu, pe care îlŭ avea de multŭ timpŭ unŭ prietinŭ în casa sa. Acestŭ cotoiu a fostŭ nu numai unŭ mare prindĕtorŭ de șorecĭ, ci ce-i mai multŭ nicĭ nu era dedatŭ a licăi. Prietinulŭ meu l'a lăsatŭ odată mai multŭ timpŭ singurŭ într'o odaiă lângă o bucată de pancovă, ce era aședată pe feréstră aprópe de nasulŭ sĕu, fără ca cotoiulŭ sĕ se fi încercatŭ nicĭ măcarŭ a mirosi o singură dată la acea bucată. O potêrniche și multe alte paserĭ, carĭ sburau încolo și încóce libere prin odaiă, trăiau cu elŭ în cea mai bună prietiniă. Ba încă lui îi plăcea, când una séu cealaltă dintre paserĭ se preumbla pe spinarea lui, când zăcea morcotindŭ lângă cuptorulŭ celŭ călduţŭ. Bunĕtatea inimei sale a făcutŭ pe paserile din ce în ce mai încredute faţă de elŭ. Dér însușirile sale erau mai înalte ca ale altorŭ cotoi și elŭ a arătatŭ o pricepere, ce într'adevĕrŭ a pusŭ în uimire pe toţĭ câţĭ l'au vĕdutŭ. In casa aceea mai era încă o mâţă, ce i-a fostŭ destinată cotoiului de soţă. Mâţa însĕ, durere, că nu posede nimicŭ din însușirile vrednice de tótă lauda ale soţului ei, nu, căcĭ ea era ca o mâţă licăitóre și pândea, când i-se da ocasiune, pe sĕrmanele păsĕruicĭ. Din causa acésta soţulŭ ei celŭ cinstitŭ și aspru nu suferea de locŭ ca soţia sa sĕ pășéscă în odaia, unde se aflau pasĕrile. Décă încerca câte odată a întra în odaiă, atuncĭ o aluuga cotoiulŭ de acolo cu mușcăturĭ și sgârieturĭ.

Intr'o di s'a plânsŭ bucătărésa, că mâţa a licăitŭ la mai multe bucate din cămară. Pretinului meu i-a venitŭ în cugetŭ, ca sĕ închidă pe cotoiu în cămara cu bucatele, ca sĕ bage de sémnă, cum se va purta cotoiulŭ faţă de obrăzniciile soţei sale. Indată ce a vĕdutŭ cotoiulŭ, că mâţa s'a acăţatŭ de unŭ cârnaţŭ, numai decâtŭ a năvălitŭ asupra ei și a mușcat'o fórte tare spre pedépsă. De atuncĭ a petrecutŭ cotoiulŭ în tóte dilele vre-o câteva césurĭ în acea cămară cu bucate și, după ce a mai pedepsitŭ de vre-o câteva orĭ pe soţa sa pentru îndrăsuéla-i luată, mai pe urmă mâţa nicĭ că a mai cutezatŭ a întra mai multŭ în acea cămară.

Prietinulŭ meu a fostŭ aședatŭ în grădină o cursă pentru prinderea pasĕrilorŭ. Spre părere de rĕu a fostŭ observatŭ, că mâţa a furatŭ de mai multe-orĭ pasĕrile ce s'au fostŭ prinsŭ în acea cursă. Părăsindŭ grădina și întorcêndu-se după vre-o câteva óre érășĭ acolo, este martorŭ cum cotoiulŭ a peptenatŭ pe cocóna mâţă, fiindŭ-că ea voise sĕ fure o păsĕruică din cursă. De aci încolo a fostŭ pădită și cursa de către cotoiu și hoţiile mâţei au încetatŭ. Acestŭ rarŭ cotoiu a avutŭ unŭ sfêrșitŭ tristŭ. Nisce copii rĕutăcioșĭ i-au sdrobitŭ falca din josŭ și osulŭ spinărei. Deși a fostŭ cercetatŭ de către medicŭ, totușĭ a muritŭ după vre-o câteva dile. Prietinulŭ meu m'a asiguratŭ, că mórtea acestui animalŭ cu minte i-a storsŭ lacrămĭ.

(Va urma)..

Din traista cu minciunile.

Turcésca Ţiganului.

Unŭ boerŭ odată, voindŭ sĕ învite pe pașa la prânzŭ, nu scia pe cine sĕ trimétă la elŭ sĕ-lŭ cheme în limba turcéscă. Unŭ cioroiu de ţiganŭ aude de acésta și se duce la boerŭ spunêndu-i, că elŭ scie turcesce și așa îlŭ póte învita. Ţiganulŭ se duce la pașa și începe:

„Turcavela, m'a trimesŭ boerela sĕ poftescĭ la mâncărela".

— Ce-ai disŭ, mĕ ţigane? îlŭ întrébă pașa.

„Pașavela, m'a trimesŭ boerela sĕ poftiţĭ la mâncărelă. Ai sictir cinghinea, décă nu, cum îi vrea"! dise Cioroiulŭ și iute șterse putina ca sĕ-i rĕmâie óseIe sănătóse.

MULTE SI DE TOATE.

Revoltă de lucrătorĭ Cehĭ.

In Szerencs lângă Mișcolţŭ se construesce o fabrică de zaharŭ. Lucrătorii suntŭ cehĭ. Unŭ supraveghetorŭ se certă cu unŭ lucrătorŭ cehŭ și lucrulŭ ajunse la păruială. Acum se amestecară și ceilalţĭ lucrătorŭ cehĭ în numĕrŭ de vr'o 100, și se'ncepù o bătaiă de trebuì sĕ intervină gendarmeria. Acésta arestă pe lucrătorulŭ cehŭ, care atacase pe supraveghetorulŭ. Atuncĭ ceilalţĭ lucrătorĭ cerură liberarea tovarășului lorŭ. Ba când se lăţì vestea, că acesta e torturatŭ în închisóre, lucrătorii năvăliră asupra cancelariei direcţiunei, începură a o bombarda cu petri, așa că abia'i succese gendarmeriei cu ajutorulŭ personalului fabricei sĕ restabiléscă liniștea. S'au făcutŭ câteva arestărĭ.

*

Jertfele rĕsboielorŭ.

Câţĭ ómenĭ și banĭ s'au prăpăditŭ în cei din urmă 34 anĭ, ne arétă statistica de mai josŭ, întocmită de celŭ mai însemnatŭ și acuratŭ statisticŭ germânŭ, Dr. C. Engel, dice „B. M. Z."

In rĕsboiulŭ din Crimea au muritŭ 750,000 ómenĭ, pagube în banĭ 7,960 milióne mărcĭ (à 60 cr.); în rĕsbelulŭ italianŭ din 1859, 45,000 ómenĭ, 1,200 mil. m.; în celŭ danezŭ din 1864, 3000 ómenĭ, 140 mil. m.; în rĕsboiulŭ civilŭ din America de Nordŭ 1861/5 a costat'o pe America nordică 280,000 ómenĭ, 18,800 mil. m.; pe America de sudŭ 520,000 ómenĭ, 9,200 mil. m.; în rĕsboiulŭ germânŭ din 1866, 45,000 ómenĭ 1320 mil. m.; în espediţia la Mexico și Cochinchina, 65,000 ómenĭ, 800 mil. m.; în rĕsboiulŭ franceso-germanŭ din 1870/71 a costat'o pe Franţa 155,000 ómenĭ, 12,000 mil. m., pe Germania 60,000 ómenĭ (numai?) banĭ —; rĕscóla bulgaro-sêrbéscă 25,000 ómenĭ, 700 mil. m.; rĕsboiulŭ rusoturcŭ 250,000 ómenĭ, 4,500 mil. m.; în rĕsboiulŭ din Africa sudică 30,000 ómenĭ, 35 mil. m.; în rĕsboiulŭ afganŭ 25,000 ómenĭ și 53 mil. mărcĭ.

*

Potcóve de hârtiă.

Cu o interesantă descoperire se ocupă acum cercurile speciale. E vorba de înlocuirea potcóvelorŭ de ferŭ cu potcóve elastice, care nu apasă ca ferulŭ. Precum anunţă foi technice, unŭ d-nŭ Iuliu Goldberg din Weissensee lângă Berlinŭ a făcutŭ potcóve din hârtiă, care suntŭ așa de elastice, că se'ntindŭ deopotrivă cu copita calului la călcare, ceea ce ferulŭ nu o póte face. Pe lângă aceea nu se rupe, ci resistă durabilŭ, și mai alesŭ apei și fluidităţii din grajdŭ, în care adeseorĭ trebue sĕ stea animalulŭ. Aceste potcóve devinŭ la umblatŭ aspre, ér nu netede ca potcóvele de ferŭ, și le poţĭ lipi de copite, așa că numai ai nevoiă de cuie, care adeseorĭ strică copita. Potcóvele de hârtiă mai aducŭ folosulŭ, că înăsprindu-se prin umblatŭ, animalulŭ nu alunecă. Se'nţelege, acum se facŭ probe cu acestŭ

---

versă putineiulŭ cu lapte, apoi érășĭ pe nesimţite se întórce și se culcă.

Sêrbulŭ când se duce la putineiulŭ cu lapte, sic! nu găsì nimicŭ, și putineiulŭ rĕsturnatŭ.

Se întórse, deci, și se culcà.

Ce-i facĭ tu fómei? că Sêrbulŭ nu putea dormi. Începù ér sĕ strige:

— Babo! băbușcă! Scól' de-mĭ dă ceva demâncare, că mĕ sfêrșescŭ de totŭ.

— Ce sĕ-ţĭ dau, mĕ, omule? ce sĕ-ţĭ dau acum la miedulŭ nopţii?

—Scól' și fă barimŭ o azimĭóră, că étă sunt pocăltitŭ de totŭ.

S'ar fi sculatŭ Sêrbulŭ și ar fi pusŭ pe focŭ pe toţĭ cei din casă sĕ-i facă de mâncare; déră îi era rușine de cuscru-sĕu.

Se scólă Sêrbóica, face focșorulŭ pe vatră, se apucă pe sub ascunsŭ, sĕ nu simţă cuscrulŭ, și face o azimĭóră. Și totŭ pe șopoitele spuse unchiașului, că a făcutŭ azima și a pus'o în spudă, apoi se culcà.

N'apucà sĕ pună capulŭ josŭ bine, și fratele fetei se sculà și dise:

— Cuscre! cuscre! da lungă mai este nóptea asta! mĭ-a amorţitŭ cărnurile pe partea, pe care m'amŭ culcatŭ. Ia mai scólă sĕ mai stămŭ o lécă de vorbă, colea la focŭ.

Ce sĕ facă Sêrbulŭ, fù nevoitŭ sĕ se scóle, ca sĕ nu strice hatârulŭ cuscrului.

Și stândŭ acolo la focŭ, unde era turta în spudă, începe flĕcăulŭ a spune Sêrbului, că arătura ce a pusŭ de gândŭ sĕ facă are sĕ o tragă așa și așa, ca sĕ fiă mai priinciósă holdelorŭ.

Și când spunea, trăgea cu unŭ bĕţŭ ce avea în mână nisce dungĭ adâncĭ prin mijloculŭ spudei, unde era turta băgată.

Apoi spuse éră, că drumulŭ dela satulŭ lorŭ se va schimba, și are sĕ fiă trasŭ ca pe ciripiă dreptŭ în satulŭ unde trăia Sêrbulŭ.

Spuindŭ, érășĭ trăgea dungĭ cu bĕţulŭ prin spudă.

Și totŭ astfelŭ puse și trase mereu cu bĕţulŭ, până ce se făcù azima anocato, adecă una cu cenușa, de nu se mai alese nimicŭ de dênsa.

După aceea îșĭ luà séra bună și se duse de se culcà.

Sêrbulŭ rĕmase cu buzele umflate; dădù elŭ sĕ caute niscai-va rĕmășiţe de azimĭóră; te-așĭ! nu mai găsì nicĭ nemŭ de turtă, căcĭ cuscru-sĕu scia elŭ ce făcuse.

Vrù Sêrbulŭ sĕ se culce și dênsulŭ sĕ dórmă. Déră unde îmĭ fù pomana aia! Se svîrcolia bietulŭ Sêrbŭ în patŭ, și ca sĕ-i dea pleopele în gene, nicĭ câtŭ. Décă vĕdù și vĕdù că este peste póte sĕ adórmă, strigà din nou, și totŭ pe șopoitele:

— Nevastă, băbușco! Dă-mĭ ceva sĕ mâncŭ, că uite, morŭ de fóme, nu mai potŭ sĕ trăiescŭ.

— Ei, sĕraculŭ de mine! Da ce sĕ-ţĭ dau mĕ, bărbate, că n'am nimicŭ. Ia du-te și tu în grădină și róde niţei cocenĭ de vardă.

— Că bine dicĭ tu, nevastă.

Se scólă Sêrbulŭ și se duce binișorŭ, întră în grădina cu vardă și începe a róde la cocenĭ.

Se scólă și voiniculŭ cuscru, ia și elŭ o jórdă în mână, întră și elŭ în grădină; și unde începe a face o gălăgiă de sĕ deștepte și pe morţĭ din grópă; și dândŭ cu jórda în bietulŭ Sêrbŭ, striga câtŭ îi lua gura:

— Ţa! drace! ţa! Uite mĕ! au întratŭ bivoliţele în grădina cuscrului și face mare prăpădŭ!

Bietulŭ Sêrbŭ, plinŭ de rușine, ca sĕ nu se facă și de rîsŭ, începù a dice totŭ pe șopoitele:

— Câtea 'n vardă, be! Câtea 'n vardă!

Flĕcăulŭ da de totŭ și striga:

— Câte necâte, eu nu sciu; atâta sciu, că bivoliţele prăpădescŭ varda cuscrului!

Sêrbóica îngrijată, aprinde lumina rea și ese afară, strigândŭ și ea totŭ pe șopoitele, ca sĕ nu se scóle vecinii și sĕ fiă bietulŭ Câtea de rîsulŭ satului:

— Stai! bre cuscre, stai! ce facĭ?

— Ce sĕ facŭ, ia gonescŭ bivoliţele astea, care vĕ strică grădina cu vardă...

— Lasă, bre! lasă! că e Câtea 'n vardă.

— Câte necâte, eu nu sciu; vĕdŭ numai, că vĕ face stricăciune mare.

— Nu mai da! bre! nu mai da; că e bărbatu-meu....

Când audì așa flĕcăulŭ, se opri, și vĕdêndŭ pe Sêrbŭ că vine ologitŭ și cotonogitŭ, se făcù că se miră și întrebà ca ce sĕ fiă asta de umblă nóptea prin vardă ca pricolicii.

Sêrbulŭ, rușine nerușine, începù sĕ spue tótă șiretenia! cum muria de fóme și cum voise sĕ șĭ-o mai moméscă până de dimineţă, că nu mai putea răbda.

— Vedĭ, cuscre! asta sĕ-ţĭ fiă învĕţătură de minte. Tu o di n'ai pututŭ răbda de fóme, deră soru-mea cum credeai tu că o sĕ trăiască ne-mâncată?

— Aman! be, cuscre, aman! Cine o mai face ca mine, ca mine sĕ paţă!

A doua di, plecândŭ fratele fetei la casa cui îlŭ are, Sêrbulŭ se uita în urma lui și dicea: Bine a disŭ, cine a disŭ, că Românulŭ e cu draculŭ. Uite mĕ, o păţii!

Lucrurile în casa Sêrbului se îndreptară de aci înainte, și traiulŭ le fù traiu, și masa le fù masă.

„Columna lui Traianŭ".

felŭ de potcóve, şi de se vorŭ dovedi bune şi trainice, se vorŭ întroduce repede în folosire.

*

Nume de o literă.

E câtă-va vreme de când „le Petit Journal" cita casulŭ estraordinarŭ alŭ unui Francesŭ, care are dreptŭ nume de familiă numai litera *B.* Acuma se semnaléză în Belgia mai multe familii, care pórtă numele *O.* Una din aceste familii are origine francesă, e scoborîtóre din marchizulŭ *d'O*, care a fostŭ intendentulŭ financelorŭ sub Enricŭ III. In Olanda asemenea este rîulŭ *Y*, care desparte Olanda septentrională de cea meriodinală. In Suedia e unŭ oraşŭ, care se numesce *A*, ér în China se află două oraşe care pórtă numele de *V* şi de *Y.*

*

Mişcare.

Prictinulŭ: Cum suferĭ, ca nevastă-ta sĕ te tracteze astfelŭ? Când am întratŭ, am vêdutŭ că țĭ-a rasŭ o palmă.

Bărbatulŭ: Frate dragă, doctorulŭ i-a prescrisŭ sĕ facă mişcărĭ bune, prin urmare nu mĕ potŭ nĕcăji décă se mişcă.

Călendarulŭ săptĕmânei.

Augustŭ. are 31 dile. Măsălarŭ.

1889 Dilele săptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele răsare	Sórele apune
Dum.	13 Cuv. Macsim mărt.	25 Ludovic	5. 11	6. 49
Lunĭ	14 Pror. Michea	26 Samuil	5. 12	6. 48
Marțĭ	15 (†) Ad. Năs. de D-deu	27 Iosif Calas	5. 14	6. 46
Mercurĭ	16 S. Muc. Diomid	28 Augustin	5. 16	6. 44
Joi	17 Muc. Miron	29 Tăiar. c. Ioan	5. 17	6. 43
Vinerĭ	18 Mci Flor şi Laur	30 Roza fec.	5. 18	6. 42
Sâmb.	19 Muc. Andreiu Str.	31 Raimund	5. 20	6. 40

Tergulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch. La 18 Aug. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 124.151 capete, la 19 Aug. au întratŭ 3033 capete şi au eşitŭ 2745 rĕmânêndŭ la 20 Aug. unŭ numĕrŭ de 124.439 capete. — Se notéză: marfa *ungurescă* veche, grea dela 44 cr. până la 45— cr. marfă *ungurescă* tineră grea dela 46 cr. până la 47— cr., *de mijlocŭ* dela 47 cr. până la 48— cr. —*uşóră* dela 49 cr. până la 50 cr. — *marfă, țĕrănéscă* grea dela 44 până la 44½ cr. — *de mijlocŭ* dela 45½ cr. până la 46 cr.—*uşóră* dela 48 — cr. până la 49 cr — *Marfă de România* de *Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr însĕ transito uşóră dela — cr. până la — cr. transio dto țepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbéscă* grea dela 46½—47½ cr. transito, mijlociă grea dela 46½—47½ cr. transito, uşóră dela 47—48 cr.— Porcĭ îngrăşațĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşațĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântărițĭ la gară cu 4½.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 21 Aug. 1889

Sêminţe	Cualitatea per Hect	Prețulŭ per 100 chilogr. dela	Prețulŭ per 100 chilogr. până
Grâu Bănățenescŭ	—	—	—
Grâu dela Tisa	79	8.45	8.50
Grâu de Pesta	79	8 40	8.45
Grâu de Alba-regala	79	8.45	8.50
Grâu de Bácska	79	8.45	8.50
Grâu ung. de nordŭ	79	.—	.—

Sêmințe vechi ori nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilgr. dela	Prețulŭ per 100 chilgr. până
Sĕcară		70—72	8.55	8.60
Orzŭ	Nutrețŭ	60 62	6.10	6.30
Orzŭ	de vinars	62.64	6.80	7.50
Orzŭ	de bere	64.66	8.—	9.50
Ovĕsŭ		39.41	6.25	6.70
Cucuruzŭ	bănăț.	75	5.05	5.1 0
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	5.—	5.05
Cucuruzŭ	"	—	—	—
Hirişcă	"	—	4.80	5.25

Prețulŭ pe 100 chilograme

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	Cursulŭ până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.		
—	francesă		
—			
"	roşiă		
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.50	38.—
Oleu de in		6 25	6.50
Uns. de porc	dela Pesta		
"	dela țéră		
Slănină	svêntată	52.—	52.50
"	afumată	57.50	58.—
Sĕu			
Prune	din Bosnia în buțĭ		
"	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou		
"	bănățenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută		
"	galbină strecurată	37.—	38.—
Ceară	de Rosenau	11 8	1.20
Spirtŭ	brutŭ	14.—	14.25
"	Drojdiuțe de spirt	18.—	18.50

Cursulŭ pieței Braşovŭ

din 24 Augustŭ st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.41	Vênd.	9.44
Argintŭ românescŭ -	"	9.37	"	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	"	9.42	"	9.45
Lire turcescĭ - - - -	"	10.68	"	10.74
Imperialĭ - - - - -	"	9.68	"	9.74
Galbinĭ .	"	5.56	"	5.60
Scris. fonc. „Albina" 6%	"	102.—	"	—.
" " " 5%	"	98.59	"	99.–
Ruble rusescĭ - - - -	"	122.50	"	123.50
Mărcĭ germane - -	"	58.—	"	58.25

Bursa din Bucurescĭ din 15 Aug.

Valori	%	se cump.
Rentă română perpetuă 1875	5%	98.
Renta română amortisabilă . .	5%	98.
dtto	4%	83.¼
Renta rom. (rurale convertite)	6%	100.¼
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	5%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ .	5%	87.—
idem idem din 1884	5%	—.—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	102.¼
idem idem	5%	96.—
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	102.¼
idem idem	6%	101.—
idem idem	5%	92.—
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ. .	5%	— —
Oblig. Caseĭ Pensiunilor fr. 300	10 fr V. N.	250.—
Banca Nation. ult. div. 73.35	500	1024.—
Dacia-România ult. div. 24 lei	200	274.—
Naționala de asig. ult. div. 18 lei	200	241.—
Banca Rom. ult. div. fr. 10 . .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 27.50	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. div.	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	—.—
Nation. de Asig. ult. div. 128.35	—	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	-	104.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
Agio în Bursă	—	0.02½
Rubla de hârtie	—	—.—
Banca Nation. a României		
Scompt.	6%	—.—
Avansurĭ pe efecte	7%	—.—
Avansurĭ pe Lingourĭ	7%	—.—

Cursulŭ losurilorŭ private din 22 Aug.

	cump.	vinde
Basilica . . .	8 40	8.70
Creditŭ	84.—	185.—
Clary 40 fl. m. c. . .	59.—	61.—
Navig. pe Dunăre . .	25.—	128.—
Insbruck	26.50	27.50
Keglevich	37.50	39.—
Krakau	24.70	25.10
Laibach	24.50	25.—
Buda	59.75	60.75
Palffy	61.25	62.—
Crucea roşie austr. . .	18.75	19.—
dto ung. . .	12.30	12.60
dto ital. . .	16.—	16.50
Rudolf	20.50	21.25
Salm	62 25	63.—
Salzburg	27.25	27.75
St. Genois . . .	64.—	65.—
Stanislau	—.—	37.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	—.—	156.—
dto 4% 50 .	—.—	75 25
Waldstein . . .	41.25	42.25
Windischgrätz . . .	56.—	57.—
Sêrbescĭ 3% . . .	—.—	—.—
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4% . .	110.50	111.50

Cursulŭ la bursa de Viena

din 23 Augustŭ st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	99.90
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	94.90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.25
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.70
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.70
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.70
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.70
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - -	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	138.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	129.75
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.65
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.75
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.90
Losurĭ din 1860 - - - - - - -	139.—
Acțiunile băncei austro-ungare - -	907.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	317.25
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	305.50
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - -	5.63
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	9.45
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	58.22½
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	119.20

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Sz. 5963—1889 tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassoi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Voiku György végrehajtatónak Marku Nikulaj és neje Elena végrehajtást szenvedö elleni 5 arany (pénz) tökekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyben a brassoi kir. törvényszék területén lévö, Brassó város határán fekvö, a brassói 9544 számu tjkvben A+2639 hr. sz. a foglalt ingatlanra az árverést 420 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlan az *1889 évi September hó 16-ik napján délelött 9 órakor* ezen tkvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alol is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. 'alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-us értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1889 évi Iunius hó 26-én.

A kir. törvényszék mint tkvi. hatóság.

Nr. 5120—1889. 46,M.3—2

PUBLICAŢIUNE.

Isbucnindŭ, conformŭ protocolului veterinarŭ din 17 a l. c., în Stupinele Braşovului în modŭ epidemicŭ bóla de gură şi unghii între vitele cornute, se aduce prin acésta la cunoscinţă, cumcă Stupinile Braşovului s'au închisŭ ca cercŭ epidemicŭ, dispunêndu-se în sensulŭ § 219 a ordinaţiunei pentru esecutarea articulului de lege VII din an. 1888, ca la intrările pe drumurile conducĕtóre în amintita parte a oraşului sĕ se pună tabele de admoniţiune, la intrările acestorŭ drumurĭ sĕ se pună străjĭ (sentinele), a cărorŭ meniţiune este, că afară de cai, sĕ nu trécă alte animale în acestŭ cercŭ epidemicŭ, ci din contra sĕ le îndrumeze pe astfelŭ de drumurĭ, prin carĭ se póte ocoli acestŭ cercŭ.

Locuitorii Stupinilorŭ se provócă mai departe, că pe câtŭ timpŭ va dura epidemia se nu care din ale lorŭ curţĭ nutreţŭ şi gunoiu; paşapórtele de vite (cu excepţiune acele de cai) aflătóre în posesiunea lorŭ sĕ le aşternă în decursŭ de 24 de óre subscrisului căpitănatŭ spre păstrare, şi în fine laptele mulsŭ dela vitele infectate de bóla epidemică de gură şi unghii sĕ nu 'lŭ vêndă séu sĕ-lŭ folosécă spre scopurĭ private.

Intrarea măcelarilorŭ şi samsarilorŭ de vite în grajdurile astorfelŭ de vite este interḑisă.

Neesecutarea disposiţiunilorŭ acestei publicaţiunĭ se va pedepsi conformŭ disposiţiunilorŭ art. de lege VII din 1888 cu tótă rigurositatea.

Braşovŭ, 17 Augustŭ 1889.

Căpitănatulŭ orăşenescŭ.

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross,** şi în librăria **Nicolae Ciurcu.**

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.